

**BỘ TƯ PHÁP
BAN QUẢN LÝ CHƯƠNG TRÌNH
HỖ TRỢ PHÁP LÝ LIÊN NGÀNH
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
GIAI ĐOẠN 2021 - 2025**

HỘI THẢO
Về việc lấy ý kiến đối với Dự thảo Đề án
“Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý
cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”
trình Thủ tướng Chính phủ

Quảng Ninh, ngày 11 tháng 8 năm 2022

**BỘ TƯ PHÁP
BAN QUẢN LÝ CHƯƠNG TRÌNH
HỖ TRỢ PHÁP LÝ LIÊN NGÀNH
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
GIAI ĐOẠN 2021-2025**

**HỘI THẢO LẤY Ý KIẾN ĐỐI VỚI DỰ THẢO ĐỀ ÁN
“NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP
LÝ CHO DOANH NGHIỆP GIAI ĐOẠN 2021-2030”
TRÌNH THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ**

Thời gian: 08h00 ngày 11 tháng 8 năm 2021 (thứ Năm).

Địa điểm:

- Tham dự trực tiếp (đối với đại biểu tại Quảng Ninh): Hội trường B Trung tâm Hội nghị tỉnh Quảng Ninh, số 277 Nguyễn Văn Cừ, Hồng Hà, thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh.

- Tham dự trực tuyến (đối với đại biểu ở các tỉnh, thành phố khác): qua zoom theo địa chỉ (đường link):

<https://us02web.zoom.us/j/9458865710?pwd=d2RBTzlPVUhmY0VrOHphNW83WnFxZz09>

ID cuộc họp: 9458865710 Mật mã: 325667

Ban Quản lý Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021-2025, Bộ Tư pháp (viết tắt là Chương trình HTPLLN).

Thời gian	Nội dung	Người thực hiện
08h00 - 08h30	Đăng ký đại biểu	Ban Tổ chức
08h30 - 08h35	Tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu và mục đích của diễn đàn	Ban Tổ chức
08h35 - 08h45	Phát biểu khai mạc và chủ trì	Đ/c Cao Đăng Vinh, Phó Vụ trưởng Vụ Pháp luật dân sự - kinh tế (Bộ Tư pháp); Phó Trưởng Ban Quản lý Chương trình HTPLLN.
Chuyên gia trình bày tham luận		
08h45 - 11h00	Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	TS. Trần Minh Sơn, Thành viên Ban Quản lý; Trưởng Văn phòng Chương trình HTPLLN.
	Thực tiễn công tác tổ chức hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh và giải pháp nâng cao hiệu quả công tác hỗ trợ	Bà Huỳnh Thị Mai Anh - Phó Giám đốc Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh

	pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	
	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và vai trò của Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh	Ông Phạm Văn Thử - Chủ tịch Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh
	Một số đóng góp ý kiến đối với Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021- 2030”	Luật sư Nguyễn Đăng Khoa – Trưởng Văn phòng Luật sư Á Đông, Đoàn Luật sư thành phố Hải Phòng
	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021– 2030”	Ông Châu Thành Hưng - Phó trưởng Ban Quản lý Khu Kinh tế Quảng Ninh
	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”	Luật sư Dương Văn Linh – Công ty Luật TNHH Duy Ích
	Một vài khó khăn, vướng mắc pháp lý phổ biến của doanh nghiệp từ góc nhìn của tổ chức cung cấp dịch vụ pháp lý	Luật sư Phạm Văn Phát - Văn phòng Luật sư An Phát Phạm
	Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030”	Luật sư Đặng Thị Kim Dung – Giám đốc điều hành Công ty Luật TNHH LK và Cộng sự
11h00–11h25	Trao đổi, thảo luận với các đại biểu	Các đại biểu tham dự Hội thảo
11h25-11h30	Kết luận và bế mạc diễn đàn	Đ/c Cao Đăng Vinh

MỤC LỤC

Nội dung tài liệu	Trang
Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” <i>Đại diện Tổ soạn thảo Đề án (Bộ Tư pháp)</i>	1
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh và những giải pháp nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030” <i>Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh</i>	33
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và vai trò của Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh <i>Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh</i>	41
Một số đóng góp ý kiến đối với Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021- 2030” <i>Đoàn Luật sư thành phố Hải Phòng</i>	48
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021– 2030” <i>Ban Quản lý Khu Kinh tế Quảng Ninh</i>	50
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” <i>Công ty Luật TNHH Duy Ích</i>	56
Một vài khó khăn, vướng mắc pháp lý phổ biến của doanh nghiệp từ góc nhìn của tổ chức cung cấp dịch vụ pháp lý <i>Văn phòng Luật sư An Phát Phạm</i>	64
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030” <i>Công ty Luật TNHH LK và Cộng sự</i>	70

Dự thảo 01
(Ngày 03/8/2022)

ĐỀ ÁN

“Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

I. SỰ CẦN THIẾT XÂY DỰNG ĐỀ ÁN

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp là việc bộ, cơ quan ngang bộ, chính quyền địa phương cấp tỉnh thực hiện các hoạt động xây dựng, quản lý, duy trì, cập nhật cơ sở dữ liệu về pháp luật; xây dựng và tổ chức thực hiện các chương trình hỗ trợ pháp lý nhằm nâng cao hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro, vướng mắc pháp lý trong hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp và hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật.¹ Hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa² nói riêng đã đạt được nhiều kết quả tích cực, được ghi nhận. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định: “hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp có bước phát triển mạnh”;³ đồng thời, đã xác định trọng tâm và các định hướng của công tác hỗ trợ doanh nghiệp nói chung, trong đó có hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, trong giai đoạn 2021-2030, gồm: (i) tăng cường khả năng tiếp cận pháp luật của doanh nghiệp;⁴ (i) hỗ trợ doanh nghiệp các vấn đề pháp lý trong giải quyết tranh chấp thương mại, giảm thiểu rủi ro trong hội nhập quốc tế;⁵ (iii) có chính sách hỗ trợ hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp;⁶ (iv) hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp theo hướng thống nhất, có trọng tâm, trọng điểm, mang tầm quốc gia và thể hiện tính liên ngành, liên vùng.⁷

Hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được triển khai ở nước ta từ lâu, gắn với chức năng, nhiệm vụ của các bộ, ngành, địa phương và song hành cùng việc phát triển thị trường dịch vụ pháp lý. Ngày 28/5/2008, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 66/2008/NĐ-CP về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhằm

¹ Khoản 1 Điều 3 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.

² Tính đến ngày 01/10/2022, Việt Nam có khoảng 870.000 doanh nghiệp, trong đó doanh nghiệp nhỏ và vừa chiếm khoảng 97%.

³ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Báo cáo kết quả, tập II, trang 31.

⁴ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Chiến lược, tập I, trang 287.

⁵ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Chiến lược, tập I, trang 243.

⁶ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Báo cáo, tập I, trang 200.

⁷ Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, Báo cáo, tập II, trang 126.

tạo lập cơ sở pháp lý chính thức cho công tác này. Theo đó, hoạt động hỗ trợ pháp lý được thực hiện đối với mọi doanh nghiệp, không phân biệt hình thức sở hữu, hình thức tổ chức, quy mô kinh doanh và lĩnh vực hoạt động.⁸

Trong giai đoạn mới, với mục tiêu mở rộng các hình thức hỗ trợ pháp lý và triển khai hoạt động hỗ trợ pháp lý một cách chất lượng, hiệu quả, có trọng tâm, trọng điểm, Quốc hội đã ban hành Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, xác định hỗ trợ pháp lý là một trong bảy hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa⁹ nhưng đồng thời cũng là nền tảng, cơ sở của tất cả hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa. Trên cơ sở đó, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.¹⁰ Công tác lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa cũng quy định cụ thể.¹¹

Nhằm triển khai Văn kiện Đại hội XIII của Đảng, tăng cường hỗ trợ doanh nghiệp nói chung và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói riêng để doanh nghiệp phục hồi và phát triển, góp phần thực hiện thành công Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2030, Chính phủ đã giao cho Bộ Tư pháp xây dựng Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” (sau đây gọi tắt là Đề án) trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Đây là nhiệm vụ quan trọng, thực hiện kết nối nhiều mục tiêu, định hướng phát triển kinh tế - xã hội quan trọng của nước ta, gồm:

(i) Triển khai Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng được ban hành kèm theo Nghị quyết số 50/NQ-CP ngày 20/5/2021 của Chính phủ;¹²

(ii) Triển khai Chương trình hành động của Chính phủ nhiệm kỳ 2021 - 2026 thực hiện Nghị quyết của Quốc hội về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021 - 2025 được ban hành kèm theo Nghị quyết số 99/NQ-CP ngày 30/8/2021 của Chính phủ;¹³

⁸ Khoản 1 Điều 3 Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

⁹ Gồm: Hỗ trợ tiếp cận tín dụng (Điều 8); Hỗ trợ thuế, kế toán (Điều 10); Hỗ trợ mặt bằng sản xuất (Điều 11); Hỗ trợ công nghệ; hỗ trợ cơ sở ươm tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung (Điều 12); Hỗ trợ mở rộng thị trường (Điều 13); Hỗ trợ thông tin, tư vấn và pháp lý (Điều 14); Hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực (Điều 15).

¹⁰ Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ thống nhất quản lý nhà nước về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi cả nước.

¹¹ Thông tư số 64/2021/TT-BTC ngày 29/7/2021 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước phục vụ hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa (thay thế Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP ngày 12/10/2010 của Bộ trưởng Bộ Tài chính và Bộ trưởng Bộ Tư pháp hướng dẫn việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp).

¹² Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ xây dựng Đề án tại Mục 131 **Phụ lục về Phân công thực hiện nhiệm vụ chủ yếu của Chương trình hành động của Chính phủ** được ban hành kèm theo Nghị quyết số 50/NQ-CP.

¹³ Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ xây dựng Đề án tại Mục 69 Phụ lục III Danh mục các chương trình, đề án của Chương trình hành động của Chính phủ được ban hành kèm theo Nghị quyết số 99/NQ-CP.

(iii) Hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh trong bối cảnh dịch COVID-19 (và hậu COVID-19) theo Nghị quyết số 105/NQ-CP ngày 09/9/2021 của Chính phủ;¹⁴

(iv) Triển khai Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết của Quốc hội về Kế hoạch cơ cấu lại nền kinh tế giai đoạn 2021 - 2025 được ban hành kèm theo Nghị quyết số 54/NQ-CP ngày 12/4/2022 của Chính phủ.¹⁵

Trên cơ sở đó, Ban cán sự đảng Bộ Tư pháp đã ban hành Chương trình hành động số 10-CTr/BCS ngày 21/6/2021 về việc thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng; Bộ trưởng Bộ Tư pháp đã ban hành Quyết định số 1116/QĐ-BTP ngày 07/7/2021 ban hành Chương trình hành động của Bộ Tư pháp thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, trong đó xác định việc xây dựng Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030” trình Thủ tướng Chính phủ là một trong những công việc trọng tâm.

2. Cơ sở thực tiễn

Xuất phát từ thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, trên cơ sở Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được triển khai đồng bộ, góp phần tạo chuyển biến căn bản về nhận thức pháp lý, ý thức pháp luật và thói quen tuân thủ pháp luật của doanh nghiệp; tạo lập các điều kiện cần thiết phục vụ hoạt động thực thi pháp luật để giúp doanh nghiệp kinh doanh có hiệu quả; phòng chống rủi ro pháp lý và tăng cường năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp; góp phần nâng cao công tác quản lý nhà nước bằng pháp luật đối với doanh nghiệp.

Căn cứ Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, Bộ Tư pháp đã phối hợp Bộ Tài chính xây dựng, ban hành Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP ngày 12/10/2010 hướng dẫn việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên phạm vi cả nước (viết tắt là Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP). Ngoài ra, một số bộ, ngành đã chủ động xây dựng văn bản đề hướng dẫn hoạt động, bố trí kinh phí trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, như: Bộ Quốc phòng đã ban hành Thông tư số 99/2009/TT-BQP ngày 03/11/2009 quy định chi tiết và hướng dẫn thực hiện Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ; Bộ Lao động - Thương binh và Xã

¹⁴ Mục II.2(g) Nghị quyết số 105/NQ-CP giao Bộ Tư pháp chủ trì, phối hợp với các bộ, cơ quan, địa phương tăng cường triển khai các giải pháp hỗ trợ pháp lý, trong đó có giải quyết tranh chấp trong hoạt động sản xuất, kinh doanh theo quy định của pháp luật.

¹⁵ Bộ Tư pháp được giao nhiệm vụ xây dựng Đề án tại Mục 53 Phụ lục II Một số nhiệm vụ, chương trình, đề án thực hiện kế hoạch cơ cấu lại nền kinh tế giai đoạn 2021 – 2025 của Chương trình hành động của Chính phủ ban hành kèm theo Nghị quyết số 54/NQ-CP.

hội đã thành lập Tổ Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp bao gồm các lãnh đạo các đơn vị thuộc Bộ do Vụ Pháp chế làm đầu mỗi triển khai thực hiện.

Bộ Tư pháp đã trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 585/QĐ-TTg ngày 05/5/2010 phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành dành cho doanh nghiệp giai đoạn 2010-2014 (viết tắt là Chương trình 585). Trên cơ sở kết quả đạt được giai đoạn 2010-2014, Bộ Tư pháp đã tổng kết và đề xuất Thủ tướng Chính phủ tiếp tục triển khai các hoạt động của Chương trình 585 giai đoạn tiếp theo và ngày 28/11/2014 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 2139/QĐ-TTg về việc tiếp tục thực hiện và điều chỉnh các dự án Chương trình 585, thực hiện trong giai đoạn 2015-2020.

Trên cơ sở đó, hầu hết các bộ và cơ quan ngang bộ (17/22) đã ban hành các Kế hoạch/Chương trình triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong phạm vi ngành, lĩnh vực do mình quản lý theo quy định của Nghị định số 66/2008/NĐ-CP (trừ Bộ Nội vụ, Bộ Ngoại giao, Ủy ban Dân tộc, Thanh tra Chính phủ, Văn phòng Chính phủ không trực tiếp triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp). Nhiều bộ, ngành đã sớm kịp thời ban hành các Kế hoạch/Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong lĩnh vực bộ, ngành mình quản lý ngay sau khi Nghị định số 66/2008/NĐ-CP được ban hành để thúc đẩy công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, như: Bộ Tài chính, Bộ Giao thông vận tải, Bộ Công Thương, Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Quốc phòng, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

Tại các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, các địa phương (63/63) đã ban hành Kế hoạch/Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương nhằm triển khai các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp theo quy định tại Nghị định số 66/2008/NĐ-CP. Trên cơ sở quy định của Nghị định, Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương giao cho Sở Tư pháp làm đầu mối giúp Ủy ban nhân dân cấp tỉnh triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại địa phương. Trong đó, một số địa phương đã triển khai tích cực công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thông qua việc xây dựng các Đề án, Đề tài và ban hành Kế hoạch/Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại địa phương, như: Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Tuyên Quang, Vĩnh Phúc, Bắc Giang... Ngoài ra, một số tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương còn ban hành các Nghị quyết, văn bản quy định về định mức chi của địa phương dành cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn. Nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã ban hành Quy chế phối hợp trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, như: Cà Mau, Thừa Thiên Huế, Phú Yên ...

Thực tiễn triển khai Nghị định số 66/NĐ-CP cho thấy, nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam, được doanh

nghiệp đánh giá cao và coi trọng bên cạnh nhu cầu hỗ trợ tiếp cận tín dụng; hỗ trợ thuế, kế toán; hỗ trợ mặt bằng sản xuất; hỗ trợ công nghiệp; hỗ trợ cơ sở ương tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung; hỗ trợ mở rộng thị trường... Chính vì vậy, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tuy chỉ là một trong 7 hình thức hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo quy định tại Điều 14 (khoản 3) của Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017 nhưng đều gắn liền, đồng thời là cơ sở của các hình thức hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa khác. Do đó, việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp rất cần thiết trong bối cảnh kinh tế - xã hội hiện nay, nhất là sau khi doanh nghiệp cũng như nền kinh tế Việt Nam bị ảnh hưởng nặng nề của đại dịch COVID-19.

Nhằm triển khai khoản 3 Điều 4 Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 55/2019/NĐ-CP và Quyết định số 81/QĐ-TTg về việc phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa được chia thành 3 nhóm hoạt động chính:

(i) Nhóm hoạt động 1: Cung cấp thông tin pháp lý¹⁶

(ii) Nhóm hoạt động 2: Bồi dưỡng kiến thức pháp luật¹⁷

(iii) Nhóm hoạt động 3: Tư vấn pháp luật¹⁸

Ngoài ra, Bộ Tư pháp cũng đã phối hợp với các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các tổ chức đại diện của doanh nghiệp triển khai các hoạt động cụ thể, như: tổ chức diễn đàn, hội nghị trực tiếp và trực tuyến hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; tổ chức các Chương trình phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp thông qua Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam; xây dựng và phát sóng chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phục hồi hoạt động sản xuất kinh doanh trong bối cảnh dịch Covid-19 trên Đài Truyền hình Quốc hội; xây dựng bài giảng điện tử bồi dưỡng nâng cao chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV và bồi dưỡng pháp luật kinh doanh cho DNNVV; xây dựng chương trình phóng sự về DNNVV khởi nghiệp sáng tạo và các vấn đề pháp lý DNNVV vừa khởi nghiệp sáng tạo; xây dựng các tài liệu điện tử về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV... Các hoạt động này đã có một số kết quả cụ thể, tạo kênh thông tin quan trọng và kịp thời để tuyên truyền các chủ trương, chính sách pháp luật kinh doanh tới các doanh nghiệp, giúp các doanh nghiệp

¹⁶ Xây dựng, quản lý, duy trì, cập nhật, khai thác và sử dụng cơ sở dữ liệu pháp luật; Xây dựng các chuyên mục pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trên các phương tiện truyền thông; Tổ chức các hội nghị, diễn đàn đối thoại với doanh nghiệp nhỏ và vừa; tổ chức các hội nghị đối thoại trực tiếp để cung cấp các thông tin pháp lý; tổ chức diễn đàn kinh doanh và pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa thông qua ứng dụng công nghệ thông tin, thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; Xây dựng bản tin, tài liệu điện tử để cung cấp thông tin hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; xây dựng và phát hành bản tin định kỳ các bản tin điện tử; xây dựng tài liệu điện tử về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; Cung cấp thông tin về công tác hỗ trợ pháp lý.

¹⁷ Bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; Bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho mạng lưới tư vấn viên pháp luật.

¹⁸ Tư vấn pháp luật qua diễn đàn, đối thoại; Tư vấn qua email, mạng xã hội và ứng dụng thành tựu cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; Tư vấn thông qua mạng lưới tư vấn viên pháp luật.

khắc phục tình trạng khó khăn trong việc tiếp cận thông tin pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, áp dụng pháp luật vào sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Đối với các bộ, ngành, nhằm triển khai khoản 3 Điều 14 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa (sau đây gọi là Nghị định số 55/2019/NĐ-CP) quy định về trách nhiệm của Bộ, cơ quan ngang bộ trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa như sau: “... Xây dựng và tổ chức thực hiện nội dung chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa để cung cấp thông tin, bồi dưỡng kiến thức pháp luật, tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi ngành, lĩnh vực do mình quản lý trong Đề án hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi của bộ, cơ quan ngang bộ theo quy định tại Nghị định số 39/2018/NĐ-CP ngày 11 tháng 3 năm 2018 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa hoặc văn bản quy phạm pháp luật sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế Nghị định này...”, trên cơ sở đó, các bộ, cơ quan ngang bộ đã triển khai chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo quy định. Tuy nhiên, quá trình triển khai thực hiện chương trình, các bộ, cơ quan ngang bộ còn gặp một số khó khăn, vướng mắc, từ thể chế, quy định của pháp luật đến việc tổ chức thực hiện trên thực tế cụ thể: Bất cập về quy định của pháp luật hiện hành về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; về nhân sự thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp; về kinh phí cho hoạt động hỗ trợ pháp lý; về việc tổ chức thực hiện Chương trình...

Đối với Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trên cơ sở Khoản 4 Điều 14 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa (sau đây gọi là Nghị định số 55/2019/NĐ-CP) quy định về trách nhiệm của chính quyền địa phương¹⁹. Trên cơ sở đó, hằng năm các địa phương xây dựng kế hoạch triển khai các hoạt động của chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại địa phương. Theo báo cáo của các địa phương về Bộ Tư pháp về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa²⁰, hiện nay không có địa phương nào báo cáo về việc không tổ chức thực hiện chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa. Theo đó, các địa phương tổ chức chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo các nội dung được quy định tại Nghị định số 55/2019/NĐ-CP.

¹⁹ “Hội đồng nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm ban hành chính sách về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại địa phương; bảo đảm nguồn kinh phí từ ngân sách địa phương để thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa. Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm tổ chức thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại địa phương; gửi báo cáo kết quả hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi địa phương theo yêu cầu của Bộ Tư pháp để tổng hợp báo cáo Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ”

²⁰ Công văn số 3982/BTP-PLDSKT ngày 01/11/2021 của Bộ Tư pháp về việc báo cáo kết quả thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Tuy nhiên, quá trình triển khai trên thực tế, còn gặp một số khó khăn vướng mắc, cả quy định của pháp luật và thực tiễn triển khai thực hiện như quy định của pháp luật về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, kinh phí dành cho công tác này, nhân sự thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Trong bối cảnh hiện nay, mặc dù nhận thức của doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa về vấn đề pháp lý đã ngày càng tăng lên, tuy nhiên, việc tiếp cận các dịch vụ pháp lý trên thực tiễn vẫn còn hạn chế do chưa có kinh phí để thực hiện. Kết quả Báo cáo khảo sát của Bộ Tư pháp cho thấy, nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam là rất lớn, quan trọng, cùng với nhu cầu tiếp cận tín dụng; hỗ trợ thuế, kế toán; hỗ trợ mặt bằng sản xuất; hỗ trợ công nghiệp; hỗ trợ cơ sở ương tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung; hỗ trợ mở rộng thị trường... Là một trong 07 hình thức hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa theo quy định của Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa gắn liền các hình thức hỗ trợ khác, tạo cơ sở thúc đẩy, phát triển các hình thức này. Vì vậy, công tác hỗ trợ pháp lý đến từ các cơ quan nhà nước là hết sức cần thiết đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa. Việc thực hiện tốt công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp sẽ góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, đưa hoạt động hỗ trợ pháp lý này đi vào thực chất, hiệu quả, có trọng tâm, trọng điểm, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Ngoài ra, hiện nay chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) là thước đo chất lượng điều hành kinh tế và nỗ lực cải cách hành chính, tạo lập môi trường kinh doanh thuận lợi của chính quyền các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương tại Việt Nam, trong đó chỉ số về các chính sách và dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp dễ tiếp cận và phù hợp với doanh nghiệp đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong cấu thành chỉ số PCI (có trọng số cao nhất, chiếm 20%)²¹. Trong đó, các Tỉnh/Thành phố có xếp hạng cao thì chỉ số hỗ trợ doanh nghiệp cao, trong đó hỗ trợ pháp lý đóng một vai trò hết sức quan trọng và là một cấu thành của PCI. Như vậy, chính sách và dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp, trong đó có hỗ trợ pháp lý là yếu tố quan trọng nâng cao năng lực cạnh tranh của môi trường kinh doanh trong giai đoạn hiện nay.

II. THỰC TIỄN CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP Ở VIỆT NAM

1. Kết quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Việt Nam

Đại đa số doanh nghiệp hoạt động tại Việt Nam hiện nay là doanh nghiệp

²¹ 10 chỉ số thành phần PCI bao gồm:

(i) Chi phí gia nhập thị trường; (ii) Tiếp cận đất đai và Sự ổn định trong sử dụng đất; (iii) Tính minh bạch và tiếp cận thông tin; (iv) Chi phí thời gian để thực hiện các quy định của Nhà nước; (v) Chi phí không chính thức; (vi) Cạnh tranh bình đẳng; (vii) Tính năng động và tiên phong của lãnh đạo tỉnh. (viii) Dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp. (ix) Đào tạo lao động; (x) thiết chế pháp lý

nhỏ và vừa, phần lớn là doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ²². Mặc dù doanh nghiệp nhỏ và vừa chiếm phần lớn tỉ trọng các doanh nghiệp nhưng lại hạn chế về nguồn lực, do đó thường có xu hướng tập trung nguồn lực tài chính và con người vào đầu tư sản xuất kinh doanh mà không có giải pháp phòng ngừa rủi ro pháp lý, hoặc khả năng chống chịu rủi ro pháp lý còn hạn chế, không được chú trọng đầu tư. Theo số liệu khảo sát năm 2017 của Bộ Tư pháp phối hợp với tổ chức USAID/GIG trong khuôn khổ Dự án Quản trị Nhà nước nhằm tăng trưởng toàn diện, doanh nghiệp tiếp cận thông tin pháp lý vẫn còn gặp nhiều khó khăn, gần 60% doanh nghiệp được hỏi thông qua phiếu khảo sát của Bộ Tư pháp có ý kiến về việc khó tiếp cận thông tin pháp lý liên quan đến các biểu mẫu, thủ tục hành chính cho doanh nghiệp; gần 70% doanh nghiệp có ý kiến khó tiếp cận thông tin pháp lý liên quan đến quy định tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật và gần 80% doanh nghiệp có ý kiến khó tiếp cận thông tin pháp lý liên quan đến kế hoạch và quy hoạch²³. Do đó, nhu cầu được hỗ trợ về mặt pháp lý của doanh nghiệp nước ta tương đối cao: 56.52% doanh nghiệp được khảo sát quan tâm đến hoạt động hỗ trợ thông tin, tư vấn và pháp lý²⁴.

Từ thời điểm Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp có hiệu lực, hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được triển khai một cách tích cực, chủ động trên phạm vi cả nước). Cho đến nay, qua quá trình gần 15 năm thực hiện, công tác hỗ trợ pháp lý đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể, góp phần hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong việc tiếp cận thông tin pháp lý nhằm phục vụ hoạt động sản xuất, kinh doanh của mình; hạn chế rủi ro pháp lý trong kinh doanh và từng bước hội nhập kinh tế, quốc tế, đồng thời tăng cường quản lý nhà nước đối với doanh nghiệp bằng pháp luật. Năm 2022, 95% doanh nghiệp được Bộ Tư pháp khảo sát trả lời rất quan tâm đến các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp của Nhà nước theo Nghị định số 66/2008/NĐ-CP²⁵.

Công tác hỗ trợ pháp lý trong thời gian qua đã nhận được sự quan tâm sâu sắc của Đảng và Nhà nước. Cơ sở pháp lý cho hoạt động hỗ trợ pháp lý cũng liên tục được củng cố, phát triển từ Nghị định số 66/2008/NĐ-CP, Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017 đến Nghị định số 55/2019/NĐ-CP và các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan. Song song với việc hoàn thiện khung khổ pháp lý cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, các chương trình hỗ trợ pháp lý

²² Tại thời điểm 31/12/2018, 97.2% số doanh nghiệp cả nước là doanh nghiệp nhỏ và vừa; 62.6% số doanh nghiệp cả nước là doanh nghiệp siêu nhỏ theo *Sách trắng doanh nghiệp Việt Nam năm 2020*, Nxb Thống kê, Hà Nội, 2020, tr. 40

²³ Báo cáo số 319/BC-BTP ngày 28/12/2018 của Bộ Tư pháp về việc tổng kết 10 năm thi hành Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, tr. 7

²⁴ Tr. 46

²⁵ Báo cáo số 319/BC-BTP ngày 28/12/2018 của Bộ Tư pháp về việc tổng kết 10 năm thi hành Nghị định số 66/2008/NĐ-CP ngày 28/5/2008 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, tr. 18

cũng được xây dựng và triển khai thực hiện.

Đối với chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành do Bộ Tư pháp chủ trì thực hiện, giai đoạn 2010-2014, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành dành cho doanh nghiệp giai đoạn 2010-2014 và sau đó là tiếp tục giai đoạn 2015-2020 (gọi tắt là Chương trình 585)²⁶. Trong giai đoạn 2021-2025, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021-2025 theo Quyết định số 81/QĐ-TTg ngày 19/01/2021. Qua hơn 01 năm triển khai Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021-2025 đã đạt được một số kết quả cụ thể:

Thứ nhất, trong năm 2021 năm đầu tiên triển khai các hoạt động của Chương trình HTPLLN giai đoạn 2021-2025, trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 nên hầu hết các hoạt động được triển khai theo hình thức trực tuyến và đầu đầu rộng rãi trên mạng đấu thầu quốc gia. Việc triển khai các hoạt động của Chương trình cơ bản bám sát các mục tiêu, nội dung, tiến độ, kinh phí được sử dụng tiết kiệm, hiệu quả, đúng quy định của pháp luật; đã có nhiều nỗ lực để đổi mới cách làm, điều chỉnh các hoạt động cho phù hợp với bối cảnh Covid-19. Đặc biệt, Chương trình HTPLLN tiếp tục phát huy ứng dụng công nghệ thông tin trong một số hoạt động như: tiến hành phát trực tiếp trên trang Facebook của Chương trình HTPLLN nhằm tiết kiệm kinh phí trong việc kiểm tra, giám sát các hoạt động tọa đàm, bồi dưỡng của Chương trình HTPLLN; xây dựng các bài giảng điện tử bồi dưỡng kiến thức pháp luật kinh doanh phát sóng trên các nền tảng mạng xã hội phổ biến nhằm lan tỏa rộng rãi đến cộng đồng doanh nghiệp. Thông qua đó, đã nâng cao hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro, vướng mắc pháp lý trong hoạt động kinh doanh của DNNVV, thúc đẩy sự tham gia xây dựng, hoàn thiện chính sách, pháp luật kịp thời nhằm phục vụ DNNVV phát triển, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của DNNVV và hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật; được cộng đồng doanh nghiệp đánh giá cao.

Thứ hai, các hội nghị đối thoại trực tuyến, trực tiếp của Chương trình HTPLLN đã tạo được hiệu ứng tích cực, cơ sở pháp lý, chính sách thuận lợi, tiền đề quan trọng để các Bộ, ngành, địa phương, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp xây dựng, ban hành các chương trình, dự án hỗ trợ pháp lý cho DNNVV trên từng lĩnh vực cụ thể, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được giao, đảm bảo đúng pháp luật và chủ trương chính sách của Nhà nước, đồng hành cùng doanh nghiệp, đặc biệt trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp trên toàn cầu gây khó khăn cho doanh nghiệp trong hoạt động sản xuất kinh doanh.

²⁶ Quyết định số 585/QĐ-TTg ngày 05/05/2010 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp giai đoạn 2010-2014.

Thứ ba, Chương trình HTPLLN đã phối hợp với các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các tổ chức đại diện của doanh nghiệp triển khai các hoạt động cụ thể, như: tổ chức diễn đàn, hội nghị trực tiếp và trực tuyến hỗ trợ pháp lý cho DNNVV; tổ chức các Chương trình phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp thông qua Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam; xây dựng và phát sóng chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phục hồi hoạt động sản xuất kinh doanh trong bối cảnh dịch Covid-19 trên Đài Truyền hình Quốc hội; xây dựng bài giảng điện tử bồi dưỡng nâng cao chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho DNNVV và bồi dưỡng pháp luật kinh doanh cho DNNVV; xây dựng chương trình phóng sự về DNNVV khởi nghiệp sáng tạo và các vấn đề pháp lý DNNVV vừa khởi nghiệp sáng tạo; xây dựng các tài liệu điện tử về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV... Các hoạt động này đã có một số kết quả cụ thể, tạo kênh thông tin quan trọng và kịp thời để tuyên truyền các chủ trương, chính sách pháp luật kinh doanh tới các doanh nghiệp, giúp các doanh nghiệp khắc phục tình trạng khó khăn trong việc tiếp cận thông tin pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, áp dụng pháp luật vào sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Thứ tư, kinh phí cấp cho Chương trình HTPLLN được sử dụng tiết kiệm, đúng định mức. Việc kiểm tra, giám sát các hoạt động tọa đàm, bồi dưỡng, các chương trình kinh doanh và pháp luật được tổ chức hợp lý, khoa học. Điều này góp phần nâng cao chất lượng, tác động thiết thực cho đối tượng thụ hưởng là doanh nghiệp tham gia, cán bộ pháp chế, cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân, Sở Tư pháp và các sở, ban ngành liên quan ở các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Trong giai đoạn này, các bộ, ngành và địa phương đã ban hành các Kế hoạch và Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhằm tạo ra cơ chế đồng bộ, triển khai đồng loạt các hình thức hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên phạm vi cả nước.

Ngoài ra, nhiều địa phương trong quá trình triển khai chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã có những mô hình hỗ trợ pháp lý sáng tạo, hiệu quả như: mô hình “Cà phê Doanh nhân - Doanh nghiệp” của tỉnh Đồng Tháp đã góp phần đưa tỉnh Đồng Tháp liên tục duy trì dẫn đầu về chỉ số thành phần “Tính năng động của lãnh đạo” trong nhiều năm qua; mô hình “Bác sỹ doanh nghiệp” của tỉnh Bắc Ninh để giải đáp các khó khăn, vướng mắc của doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, công tác hỗ trợ pháp lý nhận được sự quan tâm của các tổ chức đại diện của doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, doanh nghiệp. Giai đoạn năm 2010 đến nay (sau thời điểm Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành dành cho doanh nghiệp được ban hành), Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam, Câu lạc bộ pháp chế doanh nghiệp và các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp đã tích cực tham gia, phối hợp với Bộ Tư pháp, các bộ, ngành liên quan và các địa

phương triển khai các dự án, các hoạt động thuộc Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho doanh nghiệp và các Chương trình ở bộ, ngành và địa phương ban hành. Nhiều tổ chức dịch vụ pháp lý cũng tích cực tham gia hoạt động hỗ trợ pháp lý thông qua việc tham gia mạng lưới tư vấn viên pháp luật của bộ, cơ quan ngang bộ; tham gia, phối hợp triển khai các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Ngoài ra, hoạt động hỗ trợ pháp lý có khả năng đáp ứng được nhu cầu được hướng dẫn áp dụng pháp luật và giải đáp pháp luật của doanh nghiệp, do đây là hoạt động được tiến hành bởi cơ quan nhà nước có thẩm quyền theo quy định tại Điều 8 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP cụ thể:

- Bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm trả lời đối với vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong áp dụng chung về pháp luật trong phạm vi ngành, lĩnh vực, địa phương do mình quản lý trong thời hạn 15 ngày làm việc kể từ ngày nhận được yêu cầu; trường hợp vướng mắc phức tạp thì có thể trả lời trong thời hạn tối đa 30 ngày làm việc kể từ ngày nhận được yêu cầu.

Việc trả lời của cơ quan, nhà nước quy định tại Điều này không áp dụng đối với các yêu cầu của doanh nghiệp nhỏ và vừa về vụ việc cụ thể liên quan đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp. Trường hợp này, bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh thông báo cho doanh nghiệp để có thể sử dụng mạng lưới tư vấn viên pháp luật theo quy định tại Điều 9 Nghị định này.

- Bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh có trách nhiệm hệ thống hóa, cập nhật dữ liệu về văn bản trả lời của bộ, cơ quan ngang bộ, địa phương mình đối với vướng mắc pháp lý của doanh nghiệp nhỏ và vừa trong áp dụng chung về pháp luật lên cổng thông tin điện tử của mình trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày văn bản được ký ban hành.

Từ những cơ sở thực tiễn trên, trong giai đoạn mới, nhu cầu doanh nghiệp nhỏ và vừa được hỗ trợ về mặt pháp lý được dự đoán sẽ duy trì ở mức cao, do doanh nghiệp nhỏ và vừa là đối tượng dễ gặp phải rủi ro pháp lý trong quá trình hoạt động nhưng lại ít chú trọng đến, hoặc không có đủ nguồn lực kinh tế để sử dụng dịch vụ pháp lý.

2. Khó khăn, vướng mắc

Tuy nhiên, bên cạnh những thành quả đã đạt được, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa thời gian qua còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc và hạn chế như sau:

Thứ nhất, doanh nghiệp nhỏ và vừa chưa nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của việc phòng ngừa rủi ro pháp lý cho doanh nghiệp từ sớm.

Theo kết quả khảo sát của Bộ Tư pháp trong giai đoạn 2021-2022, Chỉ...

% doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể khi được khảo sát cho biết đã từng theo dõi các chương trình phát thanh hoặc truyền hình về các chủ đề pháp luật; ...% đã từng xem các video có nội dung về cung cấp thông tin, kiến thức pháp luật; ...% đã từng có đại diện tham gia các hội thảo, diễn đàn, tọa đàm, các lớp bồi dưỡng kiến thức pháp luật. Khi được khảo sát về nhận thức của doanh nghiệp nhỏ và vừa khi tiếp cận dịch vụ pháp lý, 65.7% trong số 156 tổ chức dịch vụ pháp lý được khảo sát cho rằng đa số khách hàng là doanh nghiệp nhỏ và vừa có nhu cầu tư vấn pháp luật khi rủi ro pháp lý đã xảy ra; ít doanh nghiệp chủ động tiếp cận dịch vụ tư vấn để phòng ngừa trước rủi ro pháp lý.

Ngoài ra, thực tiễn cho thấy, thương mại điện tử ngày càng phát triển mạnh mẽ, kinh tế số, kinh tế chia sẻ ngày càng trở nên phổ biến, do đó doanh nghiệp nhỏ và vừa có xu thế chuyển dịch hoạt động kinh doanh và quảng bá sản phẩm, dịch vụ trên không gian mạng. Vì vậy, trong giai đoạn mới với những yêu cầu, đòi hỏi mới, hoạt động hỗ trợ pháp lý của các bộ, ngành, địa phương chưa đạt được sức lan tỏa trong cộng đồng doanh nghiệp nhỏ và vừa như mong muốn. Kết quả khảo sát trực tiếp và trực tuyến được thực hiện trong giai đoạn 2021-2022 của Bộ Tư pháp cho thấy... % doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể được khảo sát chưa biết đến chương trình hỗ trợ pháp lý;... % doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể được khảo sát chưa tham gia hoạt động nào của chương trình.

Số liệu khảo sát của VCCI trong Báo cáo PCI 2021 cũng cho thấy chỉ 51.3% doanh nghiệp tham gia khảo sát biết đến Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa; tỷ lệ doanh nghiệp cho biết đã nhận được hỗ trợ từ các chương trình hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa đều dưới 8%²⁷. Như vậy, công tác truyền thông, tuyên truyền các hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nói chung, trong đó có hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn gặp nhiều khó khăn do chưa được đầu tư nguồn lực và kinh phí hợp lý, trong khi nhận thức của một số bộ, ngành, địa phương, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp và doanh nghiệp về ý nghĩa của công tác hỗ trợ pháp lý nói chung chưa đầy đủ.

Thứ hai, về kinh phí dành cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn hạn chế, thiếu tập trung, chưa được thực hiện một cách đồng bộ nên ảnh hưởng đến hiệu quả của công tác này trong thời gian qua). Tại các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, kinh phí sử dụng vào hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn hạn chế và chỉ tập trung ở các thành phố lớn như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh... rất nhiều tỉnh thành nguồn kinh phí chỉ cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được đảm bảo, chưa được coi trọng. Kinh phí thực hiện hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thực hiện theo trước đây được quy định tại Thông tư liên tịch số 157/2010/TTLT-BTC-BTP sau đó được sửa đổi tại Thông tư liên tịch

²⁷ Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Báo cáo PCI 2021, tr. 25, 71.

số 64/2021/TTLT-BTC-BTP ngày 24/6/2019 của Bộ trưởng Bộ Tài chính, tuy nhiên còn nhiều hạn chế, chưa phù hợp với thực tế, nhất là các mức chi và nội dung chi còn thấp, dẫn đến nhiều khó khăn trong quá trình triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Việt Nam.

Thứ ba, về nguồn nhân lực, hiện nay tại các Bộ được giao cho Vụ Pháp chế là đầu mối nhưng ở địa phương chưa thống nhất đơn vị đầu mối thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa. Mặc dù, tại khoản 3 Điều 12 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP quy định “Sở Tư pháp chủ trì, phối hợp với các sở, ngành, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, tổ chức khác và cá nhân có liên quan xây dựng và đề xuất chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phạm vi địa phương trình Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh phê duyệt...”, tuy nhiên thực tế tại địa phương hiện nay, có địa phương giao cho Văn phòng, có địa phương lại giao cho phòng chuyên môn thực hiện; số lượng cán bộ làm công tác pháp chế tại các Bộ ít, trong khi nhiều Bộ phải quản lý nhiều ngành, nhiều lĩnh vực; một số bộ ngành cán bộ pháp chế làm nhiệm vụ kiêm nhiệm mà chưa bố trí được cán bộ chuyên trách. Do vậy, việc triển khai tổ chức thực hiện nhiệm vụ của pháp chế cũng như các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa còn gặp nhiều khó khăn; cán bộ phụ trách công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được đào tạo bài bản; chưa có chương trình đào tạo, bồi dưỡng riêng về kỹ năng, nghiệp vụ cho các cán bộ, công chức làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Do đó hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa được quan tâm đúng mức, còn mang tính chất thụ động khi có yêu cầu của doanh nghiệp, địa phương; chế độ đãi ngộ đối với những người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp chưa có, do đó không thu hút được cán bộ hoặc cán bộ thực hiện chỉ thực hiện đúng trách nhiệm mà chưa có tâm huyết, chưa thật sự chú trọng, quan tâm đến công tác này, đặc biệt là những người có trình độ, kinh nghiệm.

Bộ Tư pháp với tư cách là cơ quan quản lý nhà nước về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên cả nước cũng không có bộ máy, nhân sự chuyên trách để triển khai công tác này.

Thứ tư, sự phối hợp giữa trung ương và địa phương, các cơ quan nhà nước và các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, các tổ chức dịch vụ pháp lý chưa đồng bộ, chặt chẽ và hiệu quả.

Thứ năm, nội dung, chương trình hỗ trợ pháp lý đôi khi còn nặng nề về hình thức, chưa đi sâu vào những khó khăn vướng mắc thực tế của các doanh nghiệp, còn trùng lặp, chưa đáp ứng đúng và trúng nhu cầu hỗ trợ pháp lý của doanh nghiệp.

Thứ sáu, công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá hiệu quả các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp ở các bộ ngành, địa phương còn chưa được thực hiện thường xuyên do không có nhân sự thực hiện, không được cấp kinh phí cho

công tác này.

Thứ bảy, Các chuyên gia, luật sư còn thiếu và chất lượng dịch vụ pháp lý chưa cao. Với số lượng luật sư như hiện nay là hơn 16.000 luật sư, 4.000 tổ chức hành nghề luật sư, tỷ lệ luật sư trên người dân chưa cao 1 luật sư/10.000 người dân dẫn đến việc triển khai hoạt động pháp lý cho doanh nghiệp chưa được sâu rộng và hiệu quả.

Thứ tám, Công tác truyền thông, tuyên truyền các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn gặp nhiều khó khăn do chưa được đầu tư nguồn lực và kinh phí hợp lý, trong khi nhận thức của một số bộ, ngành, địa phương, tổ chức đại diện cho doanh nghiệp và doanh nghiệp về ý nghĩa của công tác hỗ trợ pháp lý nói chung chưa đầy đủ. Cơ cấu, tổ chức, cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong các cơ quan Nhà nước hiện nay chưa ổn định, sự quan tâm của các cấp chính quyền chưa đồng đều.

III. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU

1. Quan điểm

- Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp phù hợp với đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước; gắn với nâng cao chất lượng, hiệu quả của tổ chức pháp chế của bộ, ngành, địa phương và tăng cường năng lực tiếp cận pháp luật của người dân;

- Các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp có trọng tâm, trọng điểm, đúng và trúng, chủ động, thực chất, khả thi, chuyên nghiệp, theo sát nhu cầu của doanh nghiệp và tình hình kinh tế - xã hội; ưu tiên hỗ trợ pháp lý cho đối tượng là doanh nghiệp nhỏ và vừa;

- Tăng cường phối hợp giữa các cơ quan nhà nước, giữa nhà nước – doanh nghiệp – tổ chức dịch vụ pháp lý; thúc đẩy xã hội hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; xây dựng và phát triển hệ sinh thái hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, giữa các hoạt động có tính liên kết, tiếp nối, bổ trợ lẫn nhau.

2. Mục tiêu

2.1. Mục tiêu chung

- Kế thừa, phát huy kết quả của các chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, nhằm: (i) triển khai đồng bộ, hiệu quả, công khai, minh bạch, ứng dụng thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư trong hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, đáp ứng nhu cầu hỗ trợ pháp lý của doanh nghiệp; bảo đảm có trọng tâm, trọng điểm, thiết thực, phù hợp với khả năng cân đối nguồn lực, qua đó xử lý được những khó khăn, vướng mắc pháp lý cụ thể cho doanh nghiệp; (ii) nâng cao hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro, vướng mắc pháp lý trong hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp nhỏ và vừa,

thúc đẩy sự tham gia xây dựng, hoàn thiện chính sách, pháp luật kịp thời nhằm phục vụ doanh nghiệp phát triển, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp và hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Hoàn thiện khung pháp lý về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; 100% doanh nghiệp được hỗ trợ pháp lý miễn phí khi có nhu cầu; giải quyết, tháo gỡ vướng mắc khó khăn về mặt pháp lý cho doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp nhỏ và vừa khi có nhu cầu; vận hành hiệu quả hệ thống mạng lưới tư vấn viên pháp luật, hoàn thiện cơ sở dữ liệu về vụ việc, vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp.

- Phấn đấu 100% quy định pháp luật về doanh nghiệp, về quyền và nghĩa vụ của doanh nghiệp được thông tin kịp thời, đầy đủ đến doanh nghiệp (trừ trường hợp thuộc bí mật nhà nước);

- Xác định và nhân rộng ít nhất ... mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiệu quả trên toàn quốc;

- Định kỳ hàng năm tổ chức tập huấn, cập nhật kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp và người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp;

- Tăng cường ứng dụng chuyển đổi số trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp;

- Có cơ chế thu hút sự tham gia của các luật sư, luật gia, tư vấn viên pháp luật tham gia hỗ trợ thường xuyên công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

- Xây dựng và duy trì cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa Trung ương và địa phương, giữa cơ quan quản lý nhà nước với tổ chức đại diện cho doanh nghiệp trong việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật cho doanh nghiệp;

- Hướng đến chuyên môn hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; kiện toàn tổ chức nhân sự nhằm nâng cao năng lực chuyên môn và kỹ năng của người làm quản lý công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp;

- Duy trì song song dịch vụ tư vấn pháp luật theo cơ chế thị trường và hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa của cơ quan nhà nước, thúc đẩy phát triển tư vấn pháp luật theo cơ chế thị trường; phát triển hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhằm tạo nguồn lực, thúc đẩy sự phát triển của thị trường dịch vụ pháp lý;

- Xây dựng hệ sinh thái về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại 63 tỉnh thành phố trực thuộc Trung ương; triển khai các giải pháp xã hội hóa công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, phát huy vai trò của các tổ chức đại diện

cho doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, luật sư, tư vấn viên pháp luật; cơ quan nhà nước đóng vai trò định hướng, giám sát thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp cần thiết theo yêu cầu từ thực tiễn của doanh nghiệp.

IV. NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP

1. Hoàn thiện pháp luật về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

1.1. Hoàn thiện cơ sở pháp lý về hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung

Hoàn thiện cơ sở pháp lý, đặc biệt là Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa và Nghị định số 55/2011/NĐ-CP ngày 04/7/2011 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy của tổ chức pháp chế theo hướng tăng tính chuyên môn hóa của hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp: có nhân sự chuyên trách (hiện nay đại đa số là kiêm nhiệm); có sự độc lập tương đối khỏi cơ quan chủ quản về mặt tổ chức, bộ máy, tài chính; huy động được sự tham gia trực tiếp của đại diện doanh nghiệp, tổ chức đại diện doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý và các chuyên gia độc lập trong hoạch định và tổ chức hoạt động hỗ trợ pháp lý; quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy của tổ chức pháp chế của Nghị định 55/2011/NĐ-CP.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: Bộ Tư pháp

Cơ quan, tổ chức phối hợp: Các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, luật sư, luật gia.

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

1.2. Hoàn thiện cơ sở pháp lý về các hoạt động hỗ trợ pháp lý cụ thể cho doanh nghiệp

- Rà soát khó khăn, vướng mắc và khắc phục (ví dụ, việc xây dựng cơ sở dữ liệu về phán quyết, quyết định của trọng tài thương mại, quyết định xử lý vi phạm hành chính,... hiện nay chưa khả thi; chưa có biện pháp khuyến khích tổ chức dịch vụ pháp lý uy tín, có tiếng nói tham gia mạng lưới tư vấn viên).

- Bổ sung cơ sở pháp lý cho việc triển khai các hoạt động hỗ trợ pháp lý có tính mới, khuyến khích đổi mới sáng tạo (ví dụ, có cơ chế để cơ quan nhà nước trực tiếp thực hiện hoạt động hướng dẫn áp dụng pháp luật, giải thích pháp luật cho doanh nghiệp).

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

1.3. Hoàn thiện cơ sở pháp lý về mức chi, kinh phí thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa

- Rà soát lại cơ sở pháp lý về kinh phí thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa hiện hành, khắc phục khó khăn, vướng mắc

- Bổ sung cơ sở pháp lý về định mức chi cho các hoạt động hiện đang chưa được hướng dẫn hoặc hướng dẫn chưa đủ về kinh phí, ví dụ như chạy quảng cáo, giải đáp thắc mắc, yêu cầu tư vấn qua email, Zalo, Facebook, khảo sát qua mạng, đăng bài trên các kênh truyền thông, các dịch vụ tư vấn truyền thông, tư vấn đấu thầu, xây dựng ứng dụng hỗ trợ pháp lý), tạo điều kiện cho việc triển khai các hoạt động có tính chất mới, khuyến khích đổi mới sáng tạo.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

1.4. Nghiên cứu kinh nghiệm nước ngoài về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và bài học cho Việt Nam

a) Khảo sát qua các hình thức trực tuyến

b) Tổ chức đoàn khảo sát đi khảo sát trực tiếp và xác định nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong từng giai đoạn

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

1.5. Tổ chức điều tra, khảo sát nhằm đánh giá nhu cầu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp của từng nhóm đối tượng, địa bàn, lĩnh vực tại các thời điểm khác nhau

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

2. Nâng cao nhận thức, năng lực pháp lý và hỗ trợ pháp lý cho doanh

ng nghiệp nhỏ và vừa

2.1. Nâng cấp trang thông tin hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên Cổng thông tin điện tử Bộ Tư pháp thành Cổng thông tin điện tử quốc gia hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

2.2. Đổi mới cách thức tiếp cận và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa:

- Cách thức tiếp cận doanh nghiệp: Cần chủ động hơn (không thụ động chờ doanh nghiệp yêu cầu hỗ trợ thì mới hỗ trợ), và đa dạng hóa hình thức tiếp cận (qua mạng xã hội, các kênh truyền thông)

- Cách thức hỗ trợ pháp lý: Giảm bớt thủ tục hành chính, giảm bớt giao dịch văn bản trực tiếp, ưu tiên thực hiện trực tuyến (bằng email, Zalo, Facebook...).

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

2.3. Đẩy mạnh hoạt động truyền thông bài bản, chuyên nghiệp, phù hợp với thị hiếu của doanh nghiệp:

- Bắt nguồn từ thực tiễn, phần lớn doanh nghiệp không biết đến Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa nên cần đẩy mạnh truyền thông, quảng bá đối với Chương trình;

- Có lộ trình, mục tiêu rõ ràng;

- Mạnh dạn nghiên cứu khả năng sử dụng dịch vụ tư vấn truyền thông chuyên nghiệp;

- Kết nối truyền thông giữa các cơ quan nhà nước, giữa cơ quan nhà nước với doanh nghiệp.

- Đánh giá hiệu quả chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được thực hiện rõ ràng, cụ thể, khách quan hơn; lấy góc nhìn của doanh nghiệp làm gốc; chú trọng định lượng hơn định tính.

- Chú trọng công tác khảo sát định kì để nắm bắt nhu cầu doanh nghiệp; chủ động đối thoại với cộng đồng doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

2.4. Đề cao sự phối hợp giữa các bộ, cơ quan ngang bộ; giữa bộ, cơ quan ngang bộ với địa phương; giữa các địa phương trong tổ chức các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Chủ động phối hợp rõ ràng, liên mạch giữa cơ quan nhà nước, tổ chức dịch vụ pháp lý và doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

2.5. Xây dựng sản phẩm hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp (chương trình truyền hình, clip bài giảng, phóng sự, tài liệu hỗ trợ pháp lý); tổ chức hội nghị, diễn đàn, lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp.

- Tổ chức lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực hỗ trợ pháp lý cho người làm công tác hỗ trợ pháp lý.

- Chú trọng hoạt động đầu tư công, xây dựng cơ sở hạ tầng phục vụ công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

3. Tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp

3.1. Nâng cao nhận thức, tăng cường theo dõi, thực hiện trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong thực hiện các thiết chế bảo đảm, hỗ trợ việc tiếp cận pháp luật và thực hiện các quyền, bảo vệ lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được quy định.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

3.2. củng cố, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, người làm công tác pháp chế, người làm công tác hỗ trợ pháp lý và thực hiện các quyền, bảo vệ lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

3.3. Tăng cường năng lực và trách nhiệm của các cơ quan, chủ thể có thẩm quyền trong hoạt động cung cấp thông tin, bồi dưỡng kiến thức pháp luật, trọng tâm là thực hiện kịp thời, đầy đủ trách nhiệm cung cấp thông tin pháp lý theo quy định; đổi mới hình thức, phương pháp, mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; củng cố, phát triển đội ngũ mạng lưới tư vấn viên, tuyên truyền viên pháp luật, nhất là người làm công tác pháp chế cho doanh nghiệp, bảo đảm đủ số lượng và đáp ứng yêu cầu về năng lực, kỹ năng thực hiện nhiệm vụ hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

3.4. Tổ chức tọa đàm, hội nghị, đối thoại giữa cơ quan nhà nước có thẩm quyền với doanh nghiệp để kịp thời tháo gỡ những vướng mắc, khó khăn còn tồn đọng trong quá trình áp dụng pháp luật vào hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

4. Một số vấn đề khác

4.1. Triển khai nhân rộng một số mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa hiệu quả, thiết thực

Lựa chọn một số địa phương đặc thù có nhiều vướng mắc, bất cập về thực hiện pháp luật của doanh nghiệp để xây dựng, phát triển mô hình điểm hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Đồng thời triển khai nhân rộng các mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hiệu quả nhằm nâng cao chất lượng của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

4.2. Giải pháp xã hội hóa hoạt động hỗ trợ pháp lý

Huy động nguồn vốn đầu tư cho công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp theo quy định của pháp luật. Khuyến khích các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, các doanh nghiệp, cá nhân tham gia hỗ trợ, triển khai đề án và các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

4.3. Lồng ghép, kết hợp các Chương trình, Đề án hỗ trợ doanh nghiệp

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

4.4. Phát triển hệ sinh thái hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

4.5. Đánh giá, kiểm tra, khen thưởng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân tham gia thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Cơ quan, tổ chức thực hiện chủ trì: ...

Cơ quan, tổ chức phối hợp:...

Thời gian thực hiện: ...

Kết quả:...

V. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Phân công nhiệm vụ:

a) Bộ Tư pháp là cơ quan chủ trì, tổ chức, điều phối hoạt động chung của Đề án.

- Xây dựng kế hoạch tổng thể triển khai thực hiện Đề án trong giai đoạn

2021-2030 và trong từng năm, thường xuyên nắm tình hình và kịp thời chỉ đạo, hướng dẫn việc thực hiện Đề án; tổng hợp kết quả thực hiện Đề án hàng năm, định kỳ sơ kết, tổng kết, báo cáo Thủ tướng Chính phủ; có hình thức khen thưởng, động viên kịp thời đối với tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong thực hiện Đề án.

- Phối hợp với các bộ, ban, ngành thực hiện lồng ghép, gắn các hoạt động triển khai thực hiện Đề án với các Chương trình, đề án khác có phạm vi, đối tượng tương đồng nhau, đang được triển khai thực hiện bảo đảm thống nhất, tiết kiệm, hiệu quả.

- Chỉ đạo, hướng dẫn Sở Tư pháp các địa phương triển khai thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030.

- Tổ chức đánh giá tác động của Đề án, từ đó đề xuất các cơ quan có thẩm quyền hoặc ban hành chỉ đạo, điều chỉnh theo thẩm quyền để tháo gỡ vướng mắc, khó khăn phát sinh trong quá trình thực hiện Đề án nhằm đạt được mục tiêu đề ra. Trong trường hợp cần thiết, đề nghị Thủ tướng Chính phủ quyết định điều chỉnh mục tiêu, nhiệm vụ của Đề án.

b) Bộ Kế hoạch và Đầu tư

Chủ trì, phối hợp với Bộ Tài chính, Bộ Tư pháp xây dựng kế hoạch huy động nguồn lực, phê duyệt kinh phí trong đầu tư công để thực hiện Đề án.

c) Bộ Tài chính

Bộ Tài chính chủ trì, tổng hợp kinh phí để thực hiện các nhiệm vụ của Đề án trọng dự toán ngân sách nhà nước hàng năm theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước và các văn bản hướng dẫn thi hành.

d) Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương

- Căn cứ nội dung Đề án và điều kiện của địa phương, ban hành Kế hoạch thực hiện Đề án trong cả giai đoạn và từng năm, định kỳ báo cáo kết quả thực hiện Đề án về Bộ Tư pháp để tổng hợp, báo cáo Thủ tướng Chính phủ.

- Có trách nhiệm bảo đảm kinh phí thực hiện Đề án tại địa phương từ nguồn ngân sách địa phương hằng năm theo phân cấp nhà nước hiện hành.

đ) Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý, hiệp hội, luật gia, luật sư và các tổ chức, cá nhân khác có thể hỗ trợ, ủng hộ, cùng tham gia thực hiện Đề án.

2. Kinh phí thực hiện

- Kinh phí thực hiện đề án do ngân sách nhà nước đảm bảo, được bố trí

trong dự toán ngân sách nhà nước hàng năm của bộ, ngành, địa phương có liên quan theo pháp luật hiện hành; ngoài ra, được huy động từ các nguồn kinh phí hợp pháp khác theo quy định của pháp luật.

Việc quản lý và sử dụng kinh phí thực hiện Đề án được thực hiện theo quyết định của luật Ngân sách Nhà nước, các văn bản hướng dẫn thi hành và quyết định pháp luật có liên quan.

- Bộ Tư pháp có trách nhiệm lập dự toán thực hiện Đề án theo quy định của luật Ngân sách Nhà nước trên cơ sở nội dung Đề án đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt gửi Bộ Tài chính để trình cấp có thẩm quyền phê duyệt. Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương bố trí kinh phí thực hiện Đề án tại địa phương từ nguồn ngân sách địa phương.

- Các cơ quan, tổ chức được huy động các nguồn kinh phí hỗ trợ từ các cơ quan, tổ chức cá nhân trong và ngoài nước để triển khai, thực hiện Đề án. Việc sử dụng các nguồn kinh phí huy động phải đảm bảo tiết kiệm, hiệu quả theo đúng quy định của pháp luật

3. Tiến độ thực hiện

a) Giai đoạn 1 (Từ 2023 đến hết năm 2025):

- Xây dựng ban hành Kế hoạch thực hiện Đề án giai đoạn 2021-2025.
- Rà soát hệ thống văn bản có liên quan đến việc triển khai thực hiện Đề án và đề xuất các cơ quan có thẩm quyền ban hành, sửa đổi, bổ sung.
- Tổ chức khảo sát, đánh giá thực trạng, nhu cầu các nội dung của Đề án.
- Lựa chọn, xây dựng mô hình điểm về Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.
- Triển khai tích cực, hiệu quả các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.
- Tổ chức biên soạn, phát hành, số hóa tài liệu cho chủ thể thực hiện Đề án và đối tượng thụ hưởng của Đề án.
- Tổ chức sơ kết việc thực hiện Đề án.

b) Giai đoạn 2 (Từ 2026 đến hết năm 2030):

- Tiếp tục triển khai mạnh mẽ các nội dung của Đề án trong đó tăng cường xã hội hóa, sự tham gia của các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, tổ chức dịch vụ pháp lý...
- Nhân rộng các mô hình điểm đạt hiệu quả cao đã được đánh giá ở giai đoạn 1, đồng thời tiếp tục xây dựng các mô hình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa phù hợp với thực tiễn, yêu cầu của doanh nghiệp.

- Tăng cường ứng dụng các thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ 4, các kênh truyền thông, mạng xã hội trong việc thực hiện các nội dung của Đề án.
- Tổ chức tổng kết, đánh giá toàn diện kết quả thực hiện Đề án.

PHỤ LỤC KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP

(sẽ tiếp tục hoàn thiện để đưa vào Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”)

1. Hoa Kỳ

Hoa Kỳ có gần 31 triệu doanh nghiệp nhỏ, chiếm 99% tổng số doanh nghiệp và 1/2 tổng lao động của khu vực tư nhân²⁸. Theo thống kê, mỗi năm, hơn 13 triệu doanh nghiệp nhỏ phải đối mặt với các vấn đề pháp lý nhưng chỉ khoảng 60% trong số đó lựa chọn thuê luật sư tư vấn để giải quyết vấn đề vướng mắc, ít hơn 20% đăng ký sử dụng dịch vụ pháp lý thường xuyên²⁹. Để hỗ trợ về mặt pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ, Chính phủ liên bang và chính quyền các bang của Hoa Kỳ đã có một số biện pháp hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ như sau:

Thứ nhất, thông qua Cơ quan Quản lý Doanh nghiệp nhỏ của Hoa Kỳ (Small Business Administration hay SBA). Cơ quan này được thành lập và hoạt động trên cơ sở Đạo luật Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Act) năm 1953, hoạt động chuyên trách với chức năng “giúp đỡ, tư vấn, hỗ trợ và bảo vệ lợi ích của các môi quan tâm của doanh nghiệp nhỏ”³⁰. Đến nay, SBA đã phát triển đáng kể về quy mô cũng như bề dày hoạt động; riêng về khía cạnh hỗ trợ pháp lý, SBA đã thành lập hơn 1.800 chi nhánh trải dọc Hoa Kỳ, thường xuyên cung cấp dịch vụ tư vấn pháp luật miễn phí và đào tạo với chi phí thấp cho các doanh nhân mới và các doanh nghiệp nhỏ³¹.

Theo đó, SBA tài trợ cho các Văn phòng SBA cấp quận và các tổ chức được SBA cho phép hoạt động để có thể đồng hành, giải quyết thắc mắc về khía cạnh pháp lý cho chủ doanh nghiệp nhỏ, đồng thời có trách nhiệm cung cấp thông tin kịp thời về các chương trình hỗ trợ của SBA) Các trung tâm được SBA tài trợ như Trung tâm Phát triển Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Development Centers), Cố vấn Kinh doanh SCORE (SCORE Business Mentoring), Trung tâm Tiếp cận Doanh nghiệp Cựu quân nhân làm chủ (Veterans Business Outreach Center), Trung tâm dành cho Doanh nghiệp Phụ nữ làm chủ (Women's Business Centers) cũng nhận đào tạo pháp lý miễn phí và hoặc đào tạo với chi phí thấp cho doanh nghiệp nhỏ. Các tổ chức kể trên đều được tổ chức dưới hình thức tổ chức phi lợi nhuận, hoạt động độc lập với SBA.

Ngoài ra, SBA còn tổ chức hoặc liên kết tổ chức các khóa học, lớp tập huấn

²⁸ U.S. Small Business Administration (2019), *2019 Small Business Profile*. Nguồn: <https://cdn.advocacy.sba.gov/wp-content/uploads/2019/04/23142719/2019-Small-Business-Profiles-US.pdf>, truy cập ngày 4/12/2021.

²⁹ LegalShield (2013), *The Legal Needs of Small Business - A Research Study Conducted by Decision Analyst Commissioned by LegalShield*. Nguồn: <https://www.business.com/images/content/58a/da0bd2f87b1207f721220/0-0-/->, truy cập ngày 4/12/2021

³⁰ <https://www.sba.gov/about-sba/organization>, truy cập ngày 4/12/2021.

³¹ <https://www.sba.gov/about-sba/organization>, truy cập ngày 4/12/2021.

nâng cao hiểu biết pháp luật cho các doanh nghiệp nhỏ, giúp họ hiểu thêm về pháp luật kinh doanh của tiểu bang nơi doanh nghiệp hoạt động cũng như pháp luật kinh doanh liên bang. Điển hình, khóa học “Boot to Business – Reboot” được khởi động vào năm 2017, miễn phí đào tạo cho chủ doanh nghiệp nhỏ về các chủ đề kinh doanh khác nhau, trong đó có kỹ năng lựa chọn loại hình doanh nghiệp và quản trị doanh nghiệp. Vào năm 2020, SBA tài trợ 100,000 USD cho chương trình đào tạo thí điểm “Phát triển Doanh nghiệp nhỏ do Cựu quân nhân làm chủ” (Veteran Owned Small Business Growth), với mục đích cung cấp kiến thức và kỹ năng quản lý doanh nghiệp (bao gồm cách thức ứng phó với các vấn đề pháp lý) cho chủ doanh nghiệp nhỏ là các cựu quân nhân cùng người nhà của họ.

Thứ hai, thông qua các đoàn luật sư, tổ chức dịch vụ pháp lý và luật sư. Các luật sư ở Hoa Kỳ được khuyến nghị theo các quy tắc đạo đức của Hiệp hội Luật sư Hoa Kỳ (American Bar Association - ABA) để đóng góp ít nhất 50 tiếng dịch vụ *pro bono* (cung cấp dịch vụ chuyên môn nghiệp vụ miễn phí nhằm hỗ trợ cho đối tượng yếu thế nào đó trong xã hội) mỗi năm³². Trong đó, doanh nghiệp nhỏ là một trong những đối tượng thụ hưởng của dịch vụ *pro bono*.

Ví dụ, Tại bang Washington D.C., Đoàn Luật sư bang Washington D.C) thành lập Trung tâm D.C) Bar Pro Bono năm 1999, được giao nhiệm vụ điều hành Chương trình Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ để cung cấp dịch vụ pháp lý cho các doanh nghiệp nhỏ của bang Washington D.C) Tổ chức cung cấp các dịch vụ tiêu biểu như sau³³:

- Phòng Tư vấn Sơ bộ cho Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Brief Advice Legal Clinics) có nhiệm vụ cung cấp thông tin pháp lý sơ bộ cho các chủ doanh nghiệp nhỏ bằng cách kết nối chủ doanh nghiệp với các luật sư thuộc Phòng Tư vấn để họ có cơ hội trình bày trực tiếp nguyện vọng của doanh nghiệp hoặc các vấn đề pháp lý mà doanh nghiệp đang gặp phải. Các luật sư tình nguyện giúp xem xét các tài liệu pháp lý và trả lời các câu hỏi về đăng ký kinh doanh, thuế, cho thuê bất động sản, pháp luật lao động và các vấn đề pháp lý khác thường gặp đối với các chủ doanh nghiệp nhỏ. Trong bối cảnh dịch Covid-19, các cuộc tham vấn được hỗ trợ qua nền tảng mạng Internet, qua cuộc gọi video hoặc điện thoại khi các chủ doanh nghiệp nhỏ có nhu cầu tư vấn trực tuyến.

- Chương trình Hỗ trợ pháp lý Doanh nghiệp nhỏ (Small Business Legal Assistance Program) tiến hành các khóa đào tạo kết hợp với các trung tâm tư vấn doanh nghiệp nhỏ, các cơ quan thuộc chính quyền bang và các công ty luật để giáo dục các doanh nghiệp nhỏ về các vấn đề pháp lý quan trọng. Các chủ đề bao gồm luật lao động, mua sắm chính phủ (mua sắm công), hợp đồng thuê thương

³²https://www.americanbar.org/groups/legal_education/resources/pro_bono/?fbclid=IwAR2vgis7CowFav5Rof_eO958BQa2RIvGtTOtAaPk2xmjqcQM_tLhXLUpaBI#:~:text=Model%20Rule%206.1%20states%20that,organizations%20that%20serve%20the%20poor, truy cập ngày 5/12/2021.

³³ <https://www.dcbat.org/pro-bono/free-legal-help/help-for-small-businesses>, truy cập ngày 5/12/2021.

mai và các vấn đề pháp lý khác) Đơn cử, vào ngày 14 tháng 7 năm 2021, đơn vị vừa tổ chức buổi tư vấn miễn phí cho các tổ chức phi lợi nhuận và doanh nghiệp nhỏ mới thành lập. Tại sự kiện, chủ doanh nghiệp nhỏ có cơ hội trao đổi với các luật sư đang hành nghề để tìm hiểu về các loại hình doanh nghiệp khác nhau và các yêu cầu đối với mỗi loại hình, các văn bản quản lý nội bộ, đăng ký và cấp phép kinh doanh của họ ở D.C., cũng như các bước cần thiết khác phục vụ cho hoạt động kinh doanh của họ. Ngoài ra, doanh nghiệp có thể xem bản ghi của các hội thảo trực tuyến, hướng dẫn, thông tin về sửa đổi luật, kho lưu trữ đào tạo và thông tin pháp lý hữu ích khác trên trung tâm tài nguyên trực tuyến của D.C) Bar Pro Bono.

Tại thành phố Houston thuộc bang Texas, Văn phòng Tư vấn Pháp luật cho Doanh nghiệp nhỏ (Houston Small Business Legal Consultations - HSBLC) liên kết với các công ty luật Vinson & Elkins, Akin Gump, Arnold & Porter, Blank Rom,... tạo điều kiện cho doanh nghiệp nhỏ ở thành phố Houston và các khu vực lân cận được tư vấn pháp lý miễn phí và kịp thời. Thông thường, chủ doanh nghiệp nhỏ có thể liên lạc với HSBLC thông qua điện thoại trong tối đa một tiếng để trao đổi về những vướng mắc pháp lý mà doanh nghiệp đang gặp phải, trong đó có hình thức tổ chức doanh nghiệp, lao động, thuế, sở hữu trí tuệ,... Hơn nữa, Hiệp hội Luật sư Houston (Houston Bar Association) còn sắp xếp đường dây tham vấn pháp lý miễn phí LegalLine và Lone Star Legal Aid vào các ngày trong tuần, hỗ trợ giải đáp thắc mắc của doanh nghiệp nhỏ liên quan đến dịch Covid-19.

2. Australia (Úc)

Để nâng cao văn hóa pháp lý của các doanh nghiệp nhỏ và giúp họ tháo gỡ khó khăn, Chính phủ Úc đã thực hiện một số biện pháp hỗ trợ pháp lý sau:

Thứ nhất, tài trợ cho doanh nghiệp nhỏ sử dụng dịch vụ pháp lý trong bối cảnh đặc thù. Úc là một trong những quốc gia phải gánh chịu hậu quả nặng nề từ các nạn cháy rừng, mà gần đây nhất là sự kiện Mùa hè Đen – mùa cháy rừng ở Úc từ năm 2019 đến năm 2020. Không chỉ thiên nhiên bị tàn phá, mà các doanh nghiệp nhỏ cũng phải đối mặt với những hệ quả kinh tế và pháp lý phát sinh từ vấn nạn này, đặc biệt là các doanh nghiệp hoạt động tại bờ Đông. Trước tình hình ấy, Chính phủ Úc đã cung cấp kinh phí hỗ trợ pháp lý cho các nhà sản xuất chính và doanh nghiệp nhỏ của bang New South Wales giải quyết các vấn đề pháp lý liên quan đến nạn cháy rừng 2019 - 2020. Cụ thể, chủ doanh nghiệp nhỏ có thể tiếp cận nguồn vốn để hỗ trợ giải quyết các vấn đề pháp lý phát sinh từ nạn cháy rừng 2019 - 2020 bằng cách yêu cầu cá nhân, tổ chức tư vấn pháp luật làm thủ tục xin tài trợ từ Chính phủ \$2,000 đến \$5,000 tùy theo tính chất vụ việc) Ngoài ra, nếu doanh nghiệp nhỏ có nhiều vấn đề pháp lý liên quan đến cháy rừng, cá nhân, tổ chức tư vấn có thể yêu cầu kinh phí hỗ trợ riêng cho từng hạng mục và nguồn vốn bổ sung sẽ được cung cấp trong những trường hợp hợp lý.

Như vậy, Úc là một trong các nước đã tung ra gói hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ khi đối mặt với điều kiện thời tiết khắc nghiệt, phù hợp với tình hình môi trường, kinh tế của quốc gia) Có thể thấy, Chính phủ đã hỗ trợ một cách linh hoạt, đáp ứng nhu cầu thực tiễn của doanh nghiệp nhỏ tại Úc, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp sớm quay trở lại trạng thái bình thường, tiếp tục hoạt động sản xuất kinh doanh.

Thứ hai, thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ thông qua thiết chế Ombudsman (tạm dịch là Thanh tra Nghị viện) cho Doanh nghiệp nhỏ và Doanh nghiệp gia đình Úc (Australian Small Business and Family Enterprise Ombudsman - ASBFEO) và các tổ chức hỗ trợ pháp lý của Úc) ASBFEO là cầu nối giữa Chính phủ và cộng đồng doanh nghiệp tại Úc để trợ giúp các doanh nghiệp nhỏ đang gặp vấn đề trong các lĩnh vực liên quan đến sản xuất và kinh doanh nhưng chưa được nhà nước hỗ trợ, giải quyết đúng mực) ASBFEO thực hiện vai trò hỗ trợ pháp lý bằng cách giới thiệu doanh nghiệp nhỏ có nhu cầu được tư vấn pháp luật đến các tổ chức hỗ trợ pháp lý, luật sư hoặc công ty luật phù hợp. Ví dụ, bang Queensland có Hội Luật sư Queensland – trợ giúp doanh nghiệp trong việc tìm luật sư, công ty luật hoặc tư vấn cách thức giải quyết tranh chấp ngoài tòa án; hay ở khu vực phía Bắc nước Úc có đường dây hỗ trợ pháp lý cho tất cả mọi người không kể điều kiện tài chính của doanh nghiệp,...

Thứ ba, hỗ trợ pháp lý thông qua cung cấp dịch vụ pro bono cho các doanh nghiệp nhỏ. Tại Tây Úc, chính phủ bang phối hợp cùng Cơ quan Phát triển doanh nghiệp nhỏ (Small Business Development Corporation, một cơ quan thuộc chính quyền bang Tây Úc) để giúp doanh nghiệp tiếp cận với pro bono bằng cách giới thiệu khách hàng tiềm năng đến Văn phòng luật John Curtin để được hướng dẫn cụ thể về các vấn đề họ gặp phải. Ngoài ra, Trường Đại học Luật Curtin còn cử các sinh viên năm cuối, dưới sự giám sát bởi các luật sư hành nghề có trình độ, để thực hiện tư vấn pháp luật cho các doanh nghiệp nhỏ, giúp họ tiếp cận với lời khuyên pháp lý và các biện pháp khắc phục mà trước đây họ không có điều kiện chi trả. Từ tháng 2 đến tháng 8 năm 2017, Văn phòng đã hỗ trợ miễn phí cho 72 khách hàng và tổng số 41 khách hàng đã được giới thiệu bởi Cơ quan Phát triển doanh nghiệp nhỏ. Ngoài ra, dịch vụ pro bono còn tiết kiệm cho các doanh nghiệp nhỏ một khoản chi phí lớn từ \$3,000 đến \$9,000 trên một vụ việc.

3. Hàn Quốc

Hàn Quốc là một trong những quốc gia có hệ thống pháp luật và các quy định hỗ trợ pháp lý cho DNNVV tương đối hoàn thiện và hiệu quả. Pháp luật Hàn Quốc cũng đưa ra những chế định tương đối đầy đủ về hỗ trợ pháp lý cho DNNVV.

3.1. Tiêu chí xác định DNNVV

Theo quy định tại Đạo luật số 17626, Đối tượng được hỗ trợ ở Hàn Quốc

được xác định:

Doanh nghiệp hoạt động vì lợi nhuận đáp ứng tất cả các yêu cầu sau:

Một là, Doanh thu hoặc tổng tài sản, ... cho từng ngành phải đáp ứng các tiêu chuẩn do Chính phủ quy định;

Hai là, Tách biệt thực tế giữa quyền sở hữu và quản lý, chẳng hạn như về quyền sở hữu cổ phần hoặc mối quan hệ đầu tư, phải đáp ứng các tiêu chuẩn do Chính phủ quy định;

Có thể thấy, các quy định về xác định DNNVV hay nói cách khác là đối tượng được hỗ trợ của DNNVV ở Hàn Quốc được quy định có những ưu điểm có thể tham khảo như sau:

Thứ nhất, cần xác định rõ, DNNVV được hỗ trợ cần dựa trên mục đích của doanh nghiệp là vì lợi nhuận. Trên thực tế, trong vận hành nền kinh tế còn có mô hình doanh nghiệp xã hội, vì lợi ích xã hội. Đối với doanh nghiệp xã hội sẽ có khung pháp lý riêng, DNNVV sẽ có khung pháp lý và sự hỗ trợ riêng

Thứ hai, phân loại theo từng ngành khác nhau, theo đó, việc phân loại, xếp loại DNNVV sẽ được giao cho cơ quan hành pháp chủ động xây dựng và ban hành theo từng ngành kinh tế.

Thứ ba, cũng có những quy định liên quan đến xác định DNNVV trong mối quan hệ của Tập đoàn kinh tế. Do Hàn Quốc là quốc gia có sự phát triển mô hình tập đoàn kinh tế, nên những quy định này cũng được đưa ra nhằm xác định đúng đối tượng được hỗ trợ.

3.2. Nội dung hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Thứ nhất, Hàn Quốc đẩy mạnh các biện pháp và thực hiện một cách hợp lý việc quản lý các và các doanh nghiệp vừa và nâng cấp công nghệ và chất lượng, bao gồm cả việc cung cấp các chương trình hướng dẫn và đào tạo pháp lý về quản lý doanh nghiệp, công nghệ, thúc đẩy phát triển công nghệ và theo đuổi tiêu chuẩn hóa)

Đặc biệt tại Hàn Quốc, hệ thống tra cứu thông tin pháp luật được phổ biến, ứng dụng công nghệ hiện đại và tiện lợi hỗ trợ tích cực cho doanh nghiệp trong quá trình tra cứu, áp dụng pháp luật.

Thứ hai, Thiết lập và vận hành hệ thống Quản lý Tích hợp cho Quy mô nhỏ và các Chương trình Hỗ trợ doanh nghiệp vừa) Tiến hành thiết lập và vận hành một hệ thống quản lý tích hợp cho vừa và nhỏ các chương trình hỗ trợ doanh nghiệp để tích hợp và quản lý dữ liệu hoặc thông tin trên tình trạng đơn đăng ký của các doanh nghiệp vừa và nhỏ, việc nhận đơn, và hồ sơ của các ứng dụng cho các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ bao gồm các thông tin:

- Số đăng ký doanh nghiệp
- Thông tin tín dụng theo Đạo luật Bảo vệ và Sử dụng Thông tin Tín dụng;

- Thông tin thuế nhằm phân tích hiệu quả của việc hỗ trợ đối với các doanh nghiệp được hưởng chính sách dành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa và việc sở hữu và sử dụng của ai được sự đồng ý của đương sự:

+ Tổng doanh thu, vốn góp, tổng tài sản, tổng nợ phải trả, lợi nhuận hoạt động, ròng lợi nhuận cho kỳ hiện tại;

+ Ngày bắt đầu kinh doanh, ngày tạm ngừng kinh doanh, ngày vĩnh viễn đóng cửa doanh nghiệp;

+ Số lượng người được đơn giản hóa việc khấu trừ thuế đối với tiền lương và thu nhập tiền lương, như được nêu rõ trong báo cáo về tình trạng khấu lưu theo Đạo luật thuế thu nhập;

- Thông tin về chứng nhận và xác minh của doanh nghiệp có liên quan theo các quy chế hoặc quy định, v.v. để phân tích tác động của việc hỗ trợ đối với các công ty tham gia vào chính sách cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Bên cạnh đó, quản lý nhà nước thống nhất, thuận lợi trên cơ sở các dữ liệu như trên cho thấy, cơ sở dữ liệu này thuận lợi cho cơ quan nhà nước phổ biến, cung cấp thông tin pháp lý và các doanh nghiệp được tiếp cận thông tin một cách đầy đủ, là nền tảng thuận lợi cho hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Thứ ba, xây dựng cơ chế đánh giá hiệu quả hoạt động hỗ trợ DNNVV. Để khảo sát hiện trạng, phân tích, đánh giá và cải thiện hiệu quả của các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ được quản lý thông qua hệ thống quản lý tích hợp:

- Xây dựng các tiêu chuẩn để thiết lập phạm vi, phân loại, phân tích và đánh giá, các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ;

- Tăng cường chia sẻ vai trò và tương tác giữa các doanh nghiệp vừa và nhỏ các chương trình viện trợ doanh nghiệp;

- Đưa ra ý kiến về việc cải tiến hệ thống và phản ánh ngân sách cho nâng cao hiệu quả;

- Kiểm tra dự phòng giữa các chương trình viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ và chuẩn bị các biện pháp để cải thiện chúng;

- Phân tích hiệu quả hoạt động của các thể chế hoặc tổ chức hoạt động vừa và nhỏ các chương trình viện trợ của doanh nghiệp khi nhận ủy thác;

- Thực hiện khảo sát mức độ hài lòng đối với viện trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ các chương trình;

Bộ trưởng Bộ DNNVV và Công ty khởi nghiệp sẽ hoàn thiện các biện pháp để cải thiện hiệu quả tùy thuộc vào sự cân nhắc của chính sách doanh nghiệp vừa và nhỏ do hội đồng thảo luận, và người đứng đầu một trung tâm cơ quan hành chính, v.v. phải phản ánh các biện pháp đó trong phạm vi vừa và nhỏ các chương

trình viện trợ của doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, Hàn Quốc cũng Thành lập Chương trình đánh giá cho Doanh nghiệp Vừa và Nhỏ với các nội dung:

- Chương trình đánh giá cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ được thành lập để cải thiện các quy định hiện hành có ảnh hưởng đến quản lý các doanh nghiệp vừa và nhỏ và giải quyết những khó khăn đối mặt với các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

- Đánh giá cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ thực hiện một cách độc lập từng phần sau:

- + Xác định và cải tiến các quy định có ảnh hưởng đến các doanh nghiệp vừa và nhỏ;

- + Giải quyết các vướng mắc phát sinh liên quan đến Chính phủ và chính quyền địa phương, các cơ quan nhà nước)

- Các công việc khác theo Sắc lệnh của Tổng thống quy định cần phải cải thiện các quy định liên quan và giải quyết các khó khăn vừa và nhỏ đang gặp phải doanh nghiệp.

Đánh giá cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ sẽ do Thủ tướng Chính phủ, theo đề nghị của Bộ trưởng Bộ DNNVV và Doanh nghiệp khởi nghiệp từ giữa những chuyên gia có kiến thức sâu rộng và kinh nghiệm trong các lĩnh vực nhỏ và doanh nghiệp vừa và các quy định và sự cân nhắc của "Ủy ban Cải cách chính sách".

Như vậy, Hàn Quốc xây dựng cơ chế để khảo sát, đánh giá lại các quy định của pháp luật một cách thường xuyên. Việc xây dựng một cơ chế để đánh giá, hoàn thiện quy định một cách thường xuyên là hoạt động cần thiết cho quá trình hoàn thiện chính sách, pháp luật, là kênh để lắng nghe tiếng nói khách quan, đa chiều, thường xuyên từ doanh nghiệp để hoàn thiện quy định dựa trên thực tiễn khách quan. Đây cũng là biện pháp gián tiếp hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong quá trình thực hiện khảo sát, đánh giá,...

Thứ năm, Thành lập Viện Doanh nghiệp vừa và nhỏ và Khởi nghiệp Hàn Quốc để thực hiện các cuộc khảo sát, nghiên cứu, giáo dục và đánh giá cần thiết cho việc xây dựng... các chính sách liên quan đến vừa và nhỏ với mục đích thành lập:

- Nghiên cứu, tìm hiểu và đề xuất chính sách để thúc đẩy và phát triển quy mô nhỏ và doanh nghiệp vừa và doanh nghiệp mạo hiểm;

- Phân tích, đánh giá và giáo dục các chính sách hỗ trợ vừa và nhỏ doanh nghiệp và doanh nghiệp liên doanh;

- Các dự án giao lưu, hợp tác nghiên cứu trong và ngoài nước viện nghiên

cứu, tổ chức quốc tế và tổ chức phi chính phủ các tổ chức;

- Ủy thác các dự án nghiên cứu của Chính phủ, công chúng trong và ngoài nước các tổ chức, v.v.;

- Tạo và phân tích thông tin về các chính sách và thống kê liên quan đến nhỏ và các doanh nghiệp vừa và các doanh nghiệp mạo hiểm;

- Công bố và công khai các kết quả nghiên cứu và học tập;

- Tư vấn, tham vấn và cung cấp thông tin về quản lý của các doanh nghiệp vừa và nhỏ và các doanh nghiệp mạo hiểm.

Chuyên đề:

Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh và những giải pháp nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030”

*Bà Huỳnh Thị Mai Anh
Phó Giám đốc Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh*

Quảng Ninh là tỉnh miền núi, biên giới, hải đảo thuộc vùng Đông Bắc của đất nước có điều kiện tự nhiên phong phú đa dạng, có vị trí chiến lược về chính trị, kinh tế, quốc phòng - an ninh và đối ngoại. Dân số Quảng Ninh trên 1,3 triệu người, với 22 dân tộc; 13 đơn vị hành chính cấp huyện (gồm 04 thành phố, 02 thị xã và 07 huyện; tỷ lệ đô thị hóa 65%); có 177 xã, phường, thị trấn. Đến tháng 5/2022: tổng số doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh là 17.593 doanh nghiệp và đơn vị phụ thuộc đăng ký hoạt động. Trong đó, số doanh nghiệp nhỏ và vừa chiếm khoảng 98%.

Những năm vừa qua, tỉnh Quảng Ninh được đánh giá là một trong những địa phương đi đầu cả nước trong triển khai thực hiện các Nghị quyết của Chính phủ về hỗ trợ phát triển doanh nghiệp, gần đây nhất là Nghị quyết số 105/NQ-CP ngày 09/9/2021 của Chính phủ về hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh trong bối cảnh dịch Covid-19 bằng những chương trình, giải pháp cụ thể, thiết thực.

Từ năm 2020, dịch Covid-19 diễn biến phức tạp, ảnh hưởng lớn đến sản xuất, kinh doanh của các doanh nghiệp nhưng các doanh nghiệp và Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh đã tích cực tham gia đóng góp vào công tác phòng chống dịch Covid-19, thể hiện tinh thần trách nhiệm, nghĩa cử cao đẹp của doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh với Tỉnh và đất nước. Khi thời điểm dịch bệnh đã được kiểm soát, các doanh nghiệp tại tỉnh đã chủ động có giải pháp để vượt qua khó khăn; nhiều sáng kiến đã được triển khai để khắc phục tác động tiêu cực của dịch bệnh. Các doanh nghiệp đã nhanh chóng ổn định sản xuất kinh doanh và mở rộng thị trường tiêu thụ sản phẩm; nắm bắt cơ hội kinh doanh mới; đẩy mạnh thương mại điện tử, ứng dụng công nghệ số trong sản xuất kinh doanh... Đảng bộ, chính quyền, hệ thống chính trị và cộng đồng doanh nghiệp trong tỉnh đã chung sức, đồng lòng, nỗ lực vượt qua khó khăn, thách thức, hoàn thành "*mục tiêu kép*" vừa phòng chống, kiểm soát dịch bệnh hiệu quả, vừa ổn định phát triển kinh tế, giữ vững đà tăng trưởng hai con số của Tỉnh trong 06 năm liên tiếp. Năm 2021, GRDP của tỉnh tăng 10,28% cao hơn nhiều so với mức trung bình của cả nước, đứng thứ 2 sau thành phố Hải Phòng; 6 tháng đầu năm 2022, GRDP của tỉnh ước tăng 10,66%, trong đó phải kể đến sự đóng góp lớn của cộng đồng doanh nghiệp trong Tỉnh. Hoạt động của các doanh nghiệp đã góp phần quan trọng vào tăng trưởng

kinh tế, tăng thu ngân sách và tham gia giải quyết hiệu quả các vấn đề xã hội của địa phương. Có thể nói, “*bộ mặt*” của Tỉnh thay đổi nhanh chóng là nhờ huy động được nguồn lực đầu tư của cộng đồng doanh nghiệp. Chính vì vậy mà trong suốt quá trình phát triển, tỉnh Quảng Ninh luôn đồng hành cùng doanh nghiệp, tập trung cao độ công tác cải cách hành chính; cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, tạo môi trường kinh doanh thông thoáng để thu hút nhiều doanh nghiệp lớn đầu tư vào Quảng Ninh. Các cấp, các ngành chủ động, tích cực hỗ trợ doanh nghiệp giải quyết nhanh chóng, kịp thời các thủ tục hành chính, giải phóng mặt bằng, cấp phép, giao đất và những khó khăn, vướng mắc. Chính vì vậy mà 05 năm liên tiếp (2017-2021) Quảng Ninh luôn dẫn đầu cả nước về Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI); 04 năm liên (từ 2017-2020) dẫn đầu cả nước Chỉ số cải cách hành chính (PAR INDEX), năm 2021 xếp thứ 2; Chỉ số hài lòng của người dân, tổ chức đối với sự phục vụ của cơ quan hành chính nhà nước (SIPAS) dẫn đầu các tỉnh, thành phố trong 02 năm liên tiếp.

Tham dự Hội nghị hôm nay, Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh xin phát biểu về: *“Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh và những giải pháp nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030”*:

1. Về thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh

Thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, UBND tỉnh Quảng Ninh đã ban hành Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2021 - 2025 và kế hoạch triển khai thực hiện hàng năm. Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh thời gian qua đã đạt được những kết quả tích cực, giúp các doanh nghiệp yên tâm đầu tư, phát triển sản xuất, kinh doanh, góp phần tạo môi trường đầu tư thuận lợi và nâng cao chỉ số năng lực cạnh tranh của tỉnh. Thể hiện ở một số hoạt động chính sau:

1.1. Việc xây dựng và khai thác cơ sở dữ liệu pháp luật, vụ việc, vướng mắc pháp lý phục vụ hoạt động của doanh nghiệp

Thực hiện Nghị định 52/2015/NĐ-CP ngày 28/5/2015 của Chính phủ về cơ sở dữ liệu quốc gia về pháp luật, tỉnh Quảng Ninh luôn rà soát, thực hiện cập nhật kịp thời, đầy đủ văn bản quy phạm pháp luật (VBQPPL) do HĐND, UBND tỉnh ban hành vào Cơ sở dữ liệu văn bản quy phạm pháp luật tỉnh Quảng Ninh tại địa chỉ: <http://vbpl.vn/quangninh/Pages/Home.aspx>. Đồng thời, để tạo điều kiện thuận lợi, giúp doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa trong việc tiếp cận, khai thác, sử dụng thông tin trong các VBQPPL, tỉnh Quảng Ninh luôn quan tâm

việc cập nhật, đăng tải thường xuyên các VBQPPL của Trung ương, của tỉnh trên Cổng thông tin điện tử tỉnh, cổng thông tin điện tử thành phần, website, fanpage của sở, ngành, địa phương, đặc biệt là trang fanpage DDCI, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp trong việc tra cứu, tìm hiểu các thông tin liên quan đến công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; tiếp nhận và kịp thời giải đáp các phản ánh, kiến nghị của doanh nghiệp.

Việc cập nhật, đăng tải các bản án, quyết định của tòa án; phán quyết, quyết định của trọng tài thương mại; quyết định xử lý vụ việc cạnh tranh; quyết định xử lý vi phạm hành chính liên quan đến doanh nghiệp được phép công khai lên Cổng thông tin điện tử của Tỉnh được triển khai. Chỉ tính riêng năm 2021, Cổng thông tin điện tử tỉnh đã cập nhật, đăng tải 62 thông báo của tòa án, trên 20 quyết định xử lý vi phạm hành chính của các sở ngành. Bên cạnh đó, Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Ninh cũng đã thực hiện cập nhật, đăng tải 156 bản án, quyết định của Tòa án có hiệu lực pháp luật trên Trang thông tin điện tử của ngành Tòa án <https://congbobanan.toaan.gov.vn/>. Việc công khai các văn bản pháp luật của Tỉnh, bản án, quyết định của Tòa án nhân dân đã góp phần minh bạch hệ thống pháp luật; tạo điều kiện thuận lợi, bảo đảm quyền tiếp cận pháp luật, tiếp cận thông tin, nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật, tăng cường năng lực sản xuất kinh doanh, ngăn ngừa các rủi ro pháp lý của các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh.

1.2. Về tư vấn, giải đáp vướng mắc pháp lý của doanh nghiệp NVV

Cùng với thực hiện chủ trương của tỉnh về xây dựng môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, bình đẳng, minh bạch, chủ động hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho doanh nghiệp, các sở, ngành, địa phương đã đẩy mạnh nhiều hình thức nhằm giúp doanh nghiệp trình bày khó khăn, vướng mắc về mặt pháp lý và các vấn đề liên quan, đặc biệt là thường xuyên tổ chức các chương trình gặp mặt, đối thoại trực tiếp và tổ chức các hoạt động ngày Doanh nhân Việt Nam 13/10³⁴.

Các hình thức tư vấn, giải đáp vướng mắc pháp luật khác cũng được triển khai phong phú, đa dạng, như: Tiếp nhận ý kiến và trả lời bằng văn bản, thư điện

³⁴ Trong năm 2021, tỉnh Quảng Ninh đã tổ chức 5 hội nghị (Hội nghị Tỉnh ủy làm việc với Hiệp hội Doanh nghiệp tỉnh tháng 2; Hội nghị gặp gỡ doanh nghiệp vào tháng 8 và tháng 10; tổ chức 2 Hội nghị trực tuyến Chính phủ gặp gỡ doanh nghiệp vào tháng 8 và tháng 10). Qua đó gặp gỡ với hơn 2.000 doanh nghiệp, giải quyết 80 đề xuất kiến nghị. Sở Lao động, Thương binh và Xã hội phối hợp với Liên đoàn lao động tỉnh, Ban quản lý khu kinh tế tổ chức 01 hội nghị đối thoại về thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở và tổ chức 01 hội nghị đối thoại công tác an toàn, vệ sinh lao động. Cục Hải quan tỉnh tổ chức 03 hội nghị tham vấn hải quan - doanh nghiệp với sự tham gia của 177 doanh nghiệp xuất nhập khẩu. Sở Kế hoạch và Đầu tư tổ chức 03 cuộc đối thoại với trên 300 doanh nghiệp và nhà đầu tư; tham mưu giúp UBND tỉnh tổ chức định kỳ thứ 7 hàng tuần tiếp xúc gặp gỡ, tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp của tỉnh. Thành phố Uông Bí tổ chức 03 hội nghị, 03 cuộc gặp mặt, tiếp xúc với các doanh nghiệp ngành than, điện, xi măng. Thành phố Cẩm Phả tổ chức gặp mặt Ban chấp hành hiệp hội doanh nghiệp thành phố 1tháng/lần, tiếp xúc doanh nghiệp 1 quý/lần; Thị xã Quảng Yên tổ chức 02 buổi gặp gỡ, đối thoại trực tiếp với doanh nghiệp để giải đáp, tháo gỡ khó khăn vướng mắc cho doanh nghiệp...

tử; thông qua xây dựng và duy trì các chuyên mục “*Tiếp nhận, xử lý phản ánh, kiến nghị của tổ chức, cá nhân*”, “*Hỗ trợ doanh nghiệp*”, “*Tin tức tiến và hỗ trợ đầu tư*”, “*Doanh nghiệp hỏi - cơ quan chức năng trả lời*”... trên Cổng thông tin điện tử của tỉnh, của các sở, ngành, địa phương; mô hình “*Cafe với doanh nghiệp*”; xây dựng các câu lạc bộ pháp luật; công khai các đường dây nóng hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp...

Từ cấp tỉnh đến các địa phương đều chủ động, tích cực đồng hành cùng doanh nghiệp để tiếp thu, lắng nghe ý kiến và tháo gỡ, khó khăn vướng mắc về mặt pháp lý. Đối với những trường hợp phức tạp, liên quan đến nhiều lĩnh vực, các sở, ngành, địa phương đẩy mạnh công tác phối hợp, tổ chức giải đáp tại buổi làm việc trực tiếp, bằng văn bản hoặc thông qua các hình thức khác.

Sở Tư pháp tiếp tục duy trì phối hợp với Đoàn Luật sư tỉnh cử cán bộ thực hiện nhiệm vụ thường trực hướng dẫn doanh nghiệp nghiên cứu, áp dụng các thủ tục khởi kiện; hướng dẫn doanh nghiệp lựa chọn, sử dụng dịch vụ tư vấn, trợ giúp pháp lý khởi kiện khi có nhu cầu; cập nhật danh sách các tổ chức hành nghề luật sư và danh sách luật sư đang hành nghề trên địa bàn tỉnh đăng tải lên Cổng thông tin điện tử của Sở Tư pháp để các doanh nghiệp lựa chọn, sử dụng dịch vụ tư vấn, hỗ trợ pháp lý khởi kiện khi cần thiết. Năm 2021, Sở Tư pháp đã phối hợp với Đoàn Luật sư tỉnh, Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh tổ chức tọa đàm “*Kết nối luật sư với doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh*” để giải đáp những khó khăn vướng mắc pháp luật về thuế, đầu tư, đất đai... trong sản xuất kinh doanh cho các doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn tỉnh.

1.3. Về bồi dưỡng kiến thức pháp luật và xây dựng, biên soạn tài liệu hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Trong điều kiện dịch Covid-19 phát sinh, diễn biến phức tạp, thực hiện yêu cầu giãn cách xã hội, hạn chế tập trung đông người, các hoạt động bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp thông qua tổ chức hội nghị trực tiếp trong hai năm vừa qua được triển khai không nhiều. Tuy nhiên, các hình thức khác như biên soạn tờ gấp, đề cương tuyên truyền, pano, áp phích, thông qua internet, mạng xã hội, facebook, zalo, đặc biệt là bồi dưỡng kiến thức pháp luật trực tuyến, thông qua cổng thông tin điện tử của các sở, ngành, địa phương... được tăng cường, đạt nhiều hiệu quả thiết thực³⁵.

³⁵ Sở Du lịch 04 chương trình tuyên truyền, phổ biến Luật Du lịch và các văn bản hướng dẫn thi hành, 02 chương trình tập huấn nâng cao nhận thức du lịch cộng đồng cho trên 1.000 chủ các cơ sở lưu trú và dịch vụ du lịch; Sở Lao động, Thương binh và Xã hội phối hợp với Liên đoàn lao động tỉnh, Bảo hiểm xã hội tỉnh tổ chức 10 hội nghị tập huấn về pháp luật lao động, bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp cho khoảng 450 doanh nghiệp, phát hành 160 băng zôn, 480 banner và tổ chức 20 lớp tập huấn cho trên 1.500 người lao động, người sử dụng lao động về chính sách pháp luật lĩnh vực bảo hiểm tai nạn nghề nghiệp, bệnh nghề nghiệp, cấp phát 1.793 đầu sách, đĩa CD, VCD, tranh cổ động về công tác an toàn, vệ sinh lao động. Sở Nông nghiệp và PTNT tổ chức 37 hội nghị về an toàn thực phẩm nông lâm thủy sản cho 1.551 lượt cơ sở sản xuất kinh doanh nông

Căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ, phạm vi quản lý, các cơ quan, đơn vị, địa phương đã tập trung cao độ, đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến Chỉ thị số 16/CT-TTg ngày 31/3/2020 của Thủ tướng Chính phủ về thực hiện các biện pháp cấp bách phòng, chống dịch Covid-19 cho các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất kinh doanh, nhất là yêu cầu bảo đảm khoảng cách an toàn, đeo khẩu trang, thực hiện khử trùng, diệt khuẩn, trách nhiệm của người đứng đầu doanh nghiệp... Một số sở, ngành đã chủ động tuyên truyền, phổ biến những quy định về các cam kết trong Hiệp định ASEAN, ASEAN+ và RCEP, hiệp định EVFTA, các cam kết chính của Việt Nam, quy định hướng dẫn thực hiện hoạt động xúc tiến thương mại phát triển ngoại thương thuộc chương trình cấp quốc gia về xúc tiến thương mại; các chính sách hỗ trợ theo Nghị quyết 68/NQ-CP về một số chính sách hỗ trợ người lao động và người sử dụng lao động gặp khó khăn do đại dịch covid-19, Nghị quyết 105/NQ-CP về hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh trong bối cảnh dịch covid-19.

Hàng năm, để tạo điều kiện thuận lợi cho các doanh nghiệp trong việc tiếp cận, khai thác, sử dụng thông tin về các văn bản QPPL của Nhà nước và của tỉnh, Sở Tư pháp thường xuyên biên soạn, đăng tải tài liệu liên quan đến doanh nghiệp trên Cổng thông tin thành phần của Sở, trang Thông tin điện tử PBGDPL của tỉnh, trong đó có các chủ trương, chính sách, văn bản quy phạm pháp luật do HĐND, UBND tỉnh ban hành; văn bản hành chính, văn bản chỉ đạo, điều hành của ngành, địa phương liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp³⁶; tổ chức các lớp bồi dưỡng tập huấn cho doanh nghiệp thuộc lĩnh vực ngành quản lý và cho đội ngũ người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp của tỉnh³⁷.

Nhìn chung, công tác hỗ trợ pháp lý cho các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh được các sở, ban, ngành, Hiệp Hội doanh nghiệp tỉnh thực hiện cơ bản đầy đủ theo quy định tại Nghị định số 55/2019/NĐ-CP và chức năng, nhiệm vụ được phân công. Các doanh nghiệp đã được tiếp cận các thông tin pháp luật nhanh chóng; các chế độ, chính sách, pháp luật được giới thiệu, tập huấn kịp thời đến doanh nghiệp, góp phần nâng cao trình độ pháp luật cho các doanh nghiệp, nhà đầu tư trong triển khai dự án, kế hoạch; giải quyết kịp thời các thủ tục hành chính, khó khăn, vướng mắc, góp phần hỗ trợ pháp lý, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh cho doanh nghiệp, hạn chế rủi ro, tranh chấp trong kinh doanh của doanh nghiệp.

lâm thủy sản, cấp phát 39.000 tờ gấp, 450 đĩa tuyên truyền, 2500 sổ tay tài liệu về an toàn thực phẩm nông nghiệp...

³⁶ Năm 2021: 53.200 tờ gấp pháp luật, 3.750 sách hỏi đáp về bầu cử, 1.000 tờ gấp về đấu giá tài sản, thừa phát lại

³⁷ Năm 2021: Tổ chức 03 lớp tập huấn cho tổ chức đấu giá tài sản, công chứng, thừa phát lại; 01 lớp bồi dưỡng cho người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn tỉnh.

2. Khó khăn, vướng mắc

Ngoài những kết quả đã đạt được, trong quá trình triển khai công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nói chung và quá trình triển khai Nghị định số 55/2019/NĐ-CP của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa nói riêng, tỉnh Quảng Ninh nhận thấy vẫn còn một số khó khăn, vướng mắc sau:

Thứ nhất, quy định về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tuy đã được điều chỉnh song vẫn còn khó triển khai thực hiện, nhất là việc tư vấn pháp luật của mạng lưới tư vấn viên pháp luật ở địa phương và kinh phí đảm bảo cho hoạt động này (Thông tư số 64/2021/TT-BTC không quy định kinh phí cho hoạt động này ở địa phương), trong khi thực tiễn các doanh nghiệp ở địa phương rất cần tư vấn pháp luật.

Thứ hai, nhiều doanh nghiệp chưa chủ động trong việc đề nghị hỗ trợ pháp lý. Khi các cơ quan, đơn vị tổ chức các hoạt động bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho doanh nghiệp mời đại diện các doanh nghiệp tham dự thì nhiều doanh nghiệp chưa thực sự quan tâm cử người tham gia hoặc cử người không đúng nhiệm vụ đến tham dự. Do đó, việc phản hồi và tham gia vào quá trình bồi dưỡng còn hạn chế, nhận thức của một bộ phận cán bộ quản lý doanh nghiệp về vai trò của kiến thức pháp lý còn rất hạn chế.

Thứ ba, việc trả lời của cơ quan nhà nước đối với vướng mắc pháp lý cho DNNVV (quy định tại khoản 1, Điều 8 Nghị định số 55/2019/NĐ-CP): cơ quan Nhà nước chỉ có trách nhiệm trả lời đối với vướng mắc pháp lý trong áp dụng chung về pháp luật trong phạm vi ngành, lĩnh vực, địa phương mình quản lý (không áp dụng đối với các yêu cầu của DNNVV về vụ việc cụ thể liên quan đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp). Nhưng trong thực tế, các doanh nghiệp chủ yếu cần hỗ trợ, giải đáp, tư vấn về những vụ việc cụ thể liên quan đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp. Muốn được hỗ trợ nội dung này, doanh nghiệp phải nhờ đến mạng lưới tư vấn viên pháp luật do các Bộ, cơ quan ngang Bộ thành lập và thực hiện các thủ tục, quy trình theo quy định tại Điều 9 của Nghị định nên gây tâm lý e ngại cho các doanh nghiệp.

Thứ tư, trong thời gian qua, mặc dù đã được quan tâm song kinh phí phục vụ chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại tỉnh vẫn rất hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ đề ra.

Thứ năm, biên chế công chức tại các sở, ngành ngày càng bị cắt giảm nhiều, cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Sở Tư pháp và các cơ quan nhà nước đều phải làm kiêm nhiệm nhiều công việc khác nên không có nhiều thời gian để đầu tư nghiên cứu, tập trung cho hoạt động HTPL cho doanh nghiệp.

3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Sở Tư pháp Quảng Ninh cơ bản đồng tình với các nhiệm vụ, giải pháp trong dự thảo Đề án “*Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 - 2030*” do Bộ Tư pháp tham mưu xây dựng. Để hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được thực chất, đạt kết quả cao hơn, đáp ứng được nhu cầu của các doanh nghiệp, Sở Tư pháp đề xuất một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục nâng cao trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong thực hiện công tác HTPLCDN theo quy định của pháp luật và chức năng, nhiệm vụ được phân công. Các cơ quan, đơn vị cần chủ động phát hiện, tìm hiểu các vấn đề pháp luật mà doanh nghiệp thuộc đối tượng quản lý đang quan tâm, đang phát sinh trong thực tiễn sản xuất, kinh doanh, cần được hỗ trợ pháp lý. Từ đó, có các hình thức đề tư vấn, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp kịp thời, hiệu quả. Hướng dẫn các doanh nghiệp tra cứu, tiếp cận các thông tin, tài liệu pháp luật đã được đăng tải công khai để nghiên cứu, nắm bắt kịp thời, phục vụ cho việc sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp.

Hai là, tăng cường mối quan hệ phối hợp, trao đổi thông tin giữa tổ chức đại diện cho doanh nghiệp với các cơ quan nhà nước, Đoàn luật sư tỉnh để chuyển tải các ý kiến, vấn đề, nhu cầu cần HTPL của doanh nghiệp đến các cơ quan nhà nước để hỗ trợ kịp thời cho doanh nghiệp hoặc tư vấn cho doanh nghiệp sử dụng các dịch vụ pháp lý khi cần thiết.

Ba là, các cơ quan, tổ chức cần tiếp tục đổi mới, đa dạng các hình thức hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, đặc biệt là phương tiện truyền thông đại chúng như: truyền hình, phát thanh, Cổng thông tin điện tử của tỉnh, Cổng thông tin thành phần của các sở, ban, ngành, địa phương; sử dụng mạng xã hội... để mở rộng phạm vi tiếp cận doanh nghiệp và thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Chú trọng tổ chức các diễn đàn, tọa đàm để tạo cơ hội giao lưu giữa doanh nghiệp với cơ quan nhà nước, các luật sư, luật gia để giúp doanh nghiệp nâng cao kiến thức pháp luật, kỹ năng áp dụng và tháo gỡ các khó khăn.

Bốn là, thường xuyên mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng về chuyên môn, nghiệp vụ, kỹ năng và cập nhật các kiến thức pháp luật mới cho cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại các cơ quan Nhà nước và cán bộ làm công tác pháp chế doanh nghiệp, góp phần nâng cao kiến thức pháp luật và năng lực tư vấn pháp lý cho đội ngũ cán bộ thực hiện nhiệm vụ.

*** Một số đề xuất, kiến nghị:**

Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh đề nghị Bộ Tư pháp:

- Triển khai các hoạt động của mạng lưới tư vấn viên pháp luật đến các địa phương, đồng thời hướng dẫn cụ thể về thủ tục hỗ trợ và kinh phí tư vấn. Huy

động đội ngũ chuyên gia pháp lý, chuyên gia về kinh doanh, thương mại có nhiều kinh nghiệm thực tiễn để thực hiện các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.-

- Bộ Tư pháp tiếp tục quan tâm tổ chức các lớp bồi dưỡng về nghiệp vụ và cập nhật kiến thức cho cán bộ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại các Sở Tư pháp. Chia sẻ những mô hình hay, cách làm hiệu quả về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp để các địa phương khác học tập, tham khảo để hoạt động HTPLCDN ngày càng hiệu quả, thiết thực hơn./.

Chuyên đề:
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và vai trò của Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh

Phạm Văn Thế - Chủ tịch Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh

Kính thưa các quý vị Đại biểu khách quý, thưa toàn thể hội nghị.

Hôm nay, tôi rất vinh dự được đại diện cho Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh phát biểu ý kiến tham luận về thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho các doanh nghiệp cũng như vai trò của Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh.

Lời đầu tiên cho phép tôi được gửi tới các quý vị đại biểu khách quý, các đại biểu về dự hội nghị lời chúc sức khỏe hạnh phúc và thành đạt, chúc cho hội nghị của chúng ta hôm nay thành công tốt đẹp.

Kính thưa toàn thể hội nghị!

Trong thời gian gần đây, các chương trình xây dựng Luật, Nghị quyết của Quốc hội; Pháp lệnh, Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội và các Kế hoạch ban hành các văn bản quy phạm pháp luật của Chính phủ, các cơ quan nhà nước ở Trung ương và địa phương được quan tâm đặc biệt, nhằm tăng cường hệ thống văn bản pháp luật phục vụ quản lý, phát triển kinh tế - xã hội đất nước. Nhiều văn bản pháp luật mới được ban hành cùng với việc phát sinh thêm các nhu cầu mới, các vấn đề pháp lý mới đồng thời với việc đẩy mạnh hội nhập kinh tế quốc tế của Việt Nam, đòi hỏi phải đẩy mạnh công tác hỗ trợ pháp lý theo nhu cầu của doanh nghiệp, nhất là các doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam, đối tượng cần được sự quan tâm hỗ trợ pháp luật từ Nhà nước để nâng cao năng lực cạnh tranh trong nước và hội nhập kinh tế quốc tế. Việc ra đời Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017, Nghị định số 66/2008/NĐ-CP về Hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trước đây, và bây giờ là Nghị định số 55/2019/NĐ-CP của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, cho thấy, hoạt động hỗ trợ pháp lý cho [doanh nghiệp](#) đang được Chính phủ, Bộ, ngành Trung ương, các cấp, các ngành quan tâm, chú trọng, coi đó là yêu cầu cấp thiết trong giai đoạn hiện nay, nhất là trong điều kiện tổn hại nặng nề của các doanh nghiệp do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19. Có thể nói, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong điều kiện kinh tế, xã hội như hiện nay ở nước ta; là khâu then chốt nhằm ngăn ngừa, hạn chế các vi phạm pháp luật của doanh nghiệp, nâng cao nhận thức, ý thức pháp luật cho doanh nghiệp, tăng cường năng lực cạnh tranh và góp phần hạn chế rủi ro pháp luật kinh doanh cho doanh nghiệp.

Kính thưa toàn thể Hội nghị

Tại Quảng Ninh, hiện đang có trên 17.500 doanh nghiệp và đơn vị phụ thuộc đăng ký hoạt động, trong đó, doanh nghiệp nhà nước là 213, doanh nghiệp FDI là 145, còn lại 98% là doanh nghiệp tư nhân nhỏ và vừa, có nhiều doanh nghiệp siêu nhỏ. Trong 6 tháng đầu năm 2022, có 763 doanh nghiệp thành lập mới, 564 doanh nghiệp quay trở lại hoạt động. Vì vậy, nhu cầu hỗ trợ pháp lý của DNNVV trong bối cảnh dịch Covid-19 và hậu dịch Covid-19 là rất lớn, nhất là nhu cầu tư vấn, hỗ trợ xử lý các vấn đề, vụ việc cụ thể đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa được đánh giá là rất cần thiết trong giai đoạn hiện nay. Bên cạnh đó, thực hiện chủ trương thúc đẩy khởi nghiệp sáng tạo, các hoạt động đầu tư khởi nghiệp, thanh niên khởi nghiệp sáng tạo đang được khởi sắc. Câu lạc bộ Đầu tư và Khởi nghiệp tỉnh cùng 13 Chi hội Đầu tư và Khởi nghiệp tại 13 huyện, thị xã, thành phố thuộc tỉnh, với trên 300 hội viên đang có nhiều nhu cầu về hỗ trợ các vấn đề pháp lý trong khởi nghiệp, sáng tạo, đặc biệt là việc bắt đầu lại việc kinh doanh trong bối cảnh mới thay đổi, kinh tế phục hồi sau đại dịch Covid.

Triển khai Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, UBND tỉnh Quảng Ninh đã ban hành nhiều văn bản, chỉ thị, quyết định để triển khai các hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Xác định sự phát triển của doanh nghiệp, nhà đầu tư chính là sự phát triển của tỉnh, Quảng Ninh đã cụ thể hóa bằng những hành động cụ thể, mang tính cốt lõi, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp trong đầu tư, kinh doanh. Trong đó, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp luôn được tỉnh quan tâm, chỉ đạo triển khai tới tất cả các cấp, ngành, chính quyền địa phương và doanh nghiệp. UBND tỉnh đã ban hành Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2021 – 2025; xây dựng và ban hành Kế hoạch hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp hàng năm, xác định rõ trách nhiệm của các sở, ngành trong hoạt động hỗ trợ pháp lý, trọng tâm liên quan đến các lĩnh vực như khoáng sản, xây dựng, đất đai, thuế, lao động, bảo hiểm, y tế, môi trường... Một trong những hoạt động hiệu quả trong hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đó là xây dựng và khai thác cơ sở dữ liệu pháp luật phục vụ hoạt động của doanh nghiệp. Các sở, ngành đã kịp thời cập nhật các văn bản quy phạm pháp luật của Trung ương và địa phương có liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp trên trang thông tin điện tử của ngành và Cổng thông tin điện tử của tỉnh. Tất cả các văn bản quy phạm pháp luật hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp do tỉnh ban hành đều được đăng tải. Đến nay, các doanh nghiệp có thể tự khai thác, sử dụng miễn phí các văn bản trên trang thông tin điện tử này. Doanh nghiệp có điều kiện cập nhật, chủ động nắm bắt những quy định, hướng dẫn của ngành tại địa phương, cập nhật thông tin về các chính sách, chương trình hỗ trợ, tiến độ thực hiện các chính sách.

Cùng với đó, tổ chức hội nghị tuyên truyền phổ biến pháp luật liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp cũng luôn được tỉnh quan tâm thực hiện. Thông qua công tác tập huấn, phổ biến pháp luật góp phần nâng cao ý thức tuân thủ và nhận thức pháp luật của công dân và doanh nghiệp. Việc giải đáp pháp luật cho doanh nghiệp được thực hiện bằng nhiều hình thức như: Thiết lập số điện thoại đường dây nóng, hòm thư điện tử; bản tin chuyên ngành; giải đáp trực tiếp tại bộ phận chuyên môn của cơ quan, đơn vị... Các nội dung hỏi đáp, kiến nghị của doanh nghiệp trên fanpage được rà soát thường xuyên, giải đáp kịp thời.

Các sở, ngành, địa phương cũng chủ động phối hợp với Hiệp hội Doanh nghiệp tỉnh, Liên minh Hợp tác xã, Hội Doanh nhân trẻ tỉnh và các tổ chức hội trong các hoạt động hỗ trợ, đồng hành với doanh nghiệp. Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thông qua hoạt động tư vấn, giải đáp pháp luật luôn được các sở, ban, ngành, địa phương tăng cường triển khai, đẩy mạnh bằng nhiều hình thức: tổ chức các phiên Café doanh nhân về các chuyên đề: “Doanh nghiệp và Khoa học Công nghệ thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội”, “Kết nối hỗ trợ doanh nghiệp”, “Hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp đăng ký sở hữu trí tuệ và sở hữu công nghiệp”....; tổ chức hội thảo gắn kết công tác đào tạo với yêu cầu tuyển lao động của doanh nghiệp; tập huấn phổ biến kiến thức pháp luật về hợp đồng kinh tế, hồ sơ tiếp cận vay vốn; tham gia đoàn liên ngành để tuyên truyền, giới thiệu về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại 6 địa phương; tổ chức các hội nghị tham vấn, hội nghị đối thoại, tiếp xúc gặp gỡ doanh nghiệp với nhiều nội dung và chủ đề liên quan đến hoạt động doanh nghiệp; biên soạn, in ấn tờ gấp pháp luật về Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa để cấp phát cho doanh nghiệp, hộ kinh doanh...

Ngoài ra, để nâng cao hơn hiệu quả hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, công tác cải cách thủ tục hành chính tiếp tục được các cấp, ngành đẩy mạnh, đơn giản hóa quy trình giải quyết. Các đơn vị xây dựng quy trình giải quyết thủ tục hành chính trong nội bộ cơ quan, đơn vị, quy trình thực hiện một số nhóm thủ tục hành chính liên thông giữa các cơ quan hành chính nhà nước cùng cấp và liên thông giữa các cơ quan hành chính nhà nước các cấp trên địa bàn. Các thủ tục hành chính của các ngành đều thực hiện tại Trung tâm Hành chính công của tỉnh, đăng ký trực tuyến mức độ 3, rút ngắn thời gian giải quyết...

Với vai trò là cầu nối giữa doanh nghiệp và các cấp chính quyền, các cơ quan nhà nước; là tiếng nói chung của cộng đồng doanh nghiệp tỉnh, Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh cũng đã tích cực phổ biến, triển khai rộng rãi tới các doanh nghiệp hội viên và cộng đồng doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh các văn bản hướng dẫn của các ngành chuyên môn; cung cấp hệ thống thông tin cho doanh nghiệp về chính sách và tác động của chính sách mới tới doanh nghiệp; phổ biến các chính sách và văn bản mới ban hành, những chủ trương chính sách phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, những thông tin, thông điệp và sự gửi gắm của chính quyền tới cộng đồng doanh nghiệp. Từ đó, giúp doanh nghiệp nắm được các cơ

sở pháp lý, các định hướng phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh để định hướng chiến lược kinh doanh, điều chỉnh hoạt động cho phù hợp.

Xây dựng Website với các nội dung về hoạt động của Hiệp hội, các Hiệp hội/Hội thành viên, các doanh nghiệp hội viên; các hoạt động kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh; cập nhật các chủ trương, chính sách tỉnh.

Xây dựng lịch công tác, phối hợp với Ban Xúc tiến và Hỗ trợ đầu tư tỉnh và các sở, ngành liên quan tổ chức các đoàn công tác làm việc với từng địa phương và Hiệp hội/Hội thành viên để lắng nghe các khó khăn, vướng mắc, tổng hợp ý kiến, nguyện vọng của các doanh nghiệp trong vấn đề pháp lý còn chưa được giải quyết.

Lãnh đạo Hiệp hội trực tiếp đến một số doanh nghiệp, cơ sở kinh doanh của hội viên đang gặp khó khăn, vướng mắc trong vấn đề pháp lý để trao đổi và tư vấn các giải pháp tháo gỡ. Chủ động phối hợp với các sở, ban, ngành, địa phương trong các hoạt động hỗ trợ, đồng hành với doanh nghiệp, tổ chức các phiên “Café doanh nhân”, các hội nghị đối thoại, tiếp xúc gỡ gỡ doanh nghiệp ... Tổng hợp các khó khăn, vướng mắc, ý kiến, nguyện vọng của các doanh nghiệp để kiến nghị đến lãnh đạo tỉnh cũng như các sở, ban, ngành liên quan cùng phối hợp giải quyết, tháo gỡ từng vấn đề.

Với sự chia sẻ thẳng thắn, thật đến từ các doanh nghiệp cùng sự tận tình, kịp thời xử lý và tháo gỡ từng khó khăn, vướng mắc của các cấp lãnh đạo tỉnh, các sở, ban, ngành, công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh bước đầu đã đạt được kết quả tích cực, góp phần vào sự phục hồi của nền kinh tế - xã hội tỉnh sau đại dịch. Với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh đạt được kết quả tích cực, toàn diện. Cải cách hành chính, môi trường đầu tư kinh doanh, năng lực cạnh tranh tiếp tục được cải thiện; các cấp, các ngành chủ động, tích cực hỗ trợ doanh nghiệp, nhà đầu tư giải quyết nhanh chóng, kịp thời các thủ tục hành chính và những khó khăn, vướng mắc. Quảng Ninh Chỉ số PCI dẫn đầu 5 năm liên tiếp, Chỉ số PAR Index dẫn đầu cả nước 4 năm liên tiếp, Chỉ số SIPAS dẫn đầu các tỉnh, thành phố trong 2 năm liên tiếp và năm 2020 lần đầu tiên dẫn đầu toàn quốc về Chỉ số PAPI.

Bên cạnh những kết quả tích cực đạt được thì công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp vẫn còn một số hạn chế, tồn tại cả về hai phía: doanh nghiệp và các cơ quan quản lý.

Đối với doanh nghiệp:

Một số chủ sở hữu doanh nghiệp còn hạn chế trong nhận thức về vai trò, ý nghĩa của việc thực thi pháp luật. Hiện tượng các doanh nghiệp nhỏ và vừa không đủ năng lực nghiên cứu, không chú ý tìm hiểu, thực hiện pháp luật là khá phổ biến. Nhiều doanh nghiệp chưa có thói quen sử dụng tư vấn pháp luật để thực hiện áp dụng, thi hành pháp luật và phòng, chống rủi ro pháp lý trong kinh doanh. Có

những doanh nghiệp còn lợi dụng sơ hở của pháp luật và yếu kém trong quản lý Nhà nước để thực hiện hoạt động kinh doanh, đầu tư trục lợi, trốn thuế bất hợp pháp. Có nhiều doanh nghiệp chưa chủ động tìm hiểu quy định pháp luật, còn đặt nặng vấn đề lợi ích trong hoạt động sản xuất, kinh doanh, chưa tham gia, tham dự đầy đủ các lớp tập huấn, phổ biến pháp luật liên quan đến đơn vị...

Thứ hai, nhiều doanh nghiệp còn gặp khó khăn trong việc sử dụng tư vấn pháp luật. Thực tế này khó giải quyết vì đại đa số doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh là vừa và nhỏ, siêu nhỏ, tiềm lực tài chính eo hẹp.

Thứ ba, các doanh nghiệp còn gặp khó khăn trong việc tiếp cận với thông tin pháp luật. Sự khó khăn trong việc tiếp cận này phần nào ảnh hưởng đến sự hiểu biết của doanh nghiệp về hệ thống pháp luật kinh doanh của nhà nước ta và do đó cũng gây khó khăn trong việc thực thi pháp luật.

Đối với các cơ quan quản lý:

Hiện nay vẫn có nhiều sở, ngành, địa phương chưa tích cực vào cuộc trong hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, chưa xây dựng được kế hoạch hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp.

Đội ngũ làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp còn mỏng, yếu, chất lượng chuyên môn chưa cao. Chưa phát huy hiệu quả hoạt động mạng lưới tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp, chưa thu hút các luật sư, luật gia, chuyên gia pháp lý tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp. Các cơ quan chưa bố trí được nhân sự, đầu mối hỗ trợ cụ thể, xác định nhiệm vụ rõ ràng, gây khó khăn cho doanh nghiệp khi có nhu cầu liên hệ.

Công tác phối kết hợp giữa các cơ quan quản lý nhà nước với các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp, các Hiệp hội, Câu lạc bộ doanh nghiệp còn hạn chế. Tổ chức đại diện cho doanh nghiệp chưa được coi như chủ thể trong công tác hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp, mặc dù trong nhiều Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, triển khai các chủ trương, chính sách của Chính phủ, của tỉnh, các Hiệp hội/Hội/CLB doanh nghiệp được giao triển khai nhiều nhiệm vụ cụ thể, do vậy, chưa xây dựng được những cơ chế, chính sách cụ thể để các tổ chức này triển khai thực hiện nhiệm vụ.

Nhu cầu của các doanh nghiệp, không chỉ là được tuyên truyền, đào tạo, phổ biến pháp luật mà là ở chỗ cần được tư vấn để giải quyết những vướng mắc thực tế, tuy nhiên, khi hỏi thì thường được giải đáp một cách chung chung, nên rất khó thực hiện, trong khi trên thực tế, vướng mắc cụ thể của doanh nghiệp này cũng là vướng mắc của nhiều doanh nghiệp khác.

Hỗ trợ thông tin pháp lý đã được tăng cường nhưng vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu của doanh nghiệp. Qua khảo sát PCI cho thấy, khả năng tiếp cận thông tin pháp luật của doanh nghiệp hiện nay còn hạn chế. Theo dõi các trang điện tử

của một số sở, ngành, địa phương, chỉ đăng những gì mà cơ quan đó muốn đăng, chứ không phải đăng những gì doanh nghiệp cần. Nhìn chung vẫn còn thiếu nhiều văn bản và những văn bản đã có thì thiếu sự liên mạch, thiếu sắp xếp hợp lý, khó tra cứu.

Một số hoạt động chưa thực sự đáp ứng nhu cầu của DN, có lúc, có nơi còn mang tính hình thức, chưa nắm sát đặc điểm tâm lý, đặc thù của DN, chưa chủ động ứng dụng mạnh mẽ công nghệ thông tin vào hoạt động hỗ trợ pháp lý cho DN...

Để triển khai hiệu quả hơn nữa hoạt động hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp, trên tinh thần quy định của Luật hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, Nghị định số 55/2019/NĐ-CP của Chính phủ, đại diện cho cộng đồng doanh nghiệp tỉnh Quảng Ninh, tôi kiến nghị một số giải pháp như sau:

Thứ nhất, tổ chức rà soát, khảo sát, đánh giá việc triển khai mạng lưới tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp, trong đó xác định trọng tâm là các doanh nghiệp nhỏ và vừa tại các địa bàn có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn, doanh nghiệp khởi nghiệp, doanh nghiệp sáng tạo;

Thứ hai, thực hiện đổi mới công tác triển khai mạng lưới tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp nhằm đảm bảo thiết thực hiệu quả thông qua các đoàn luật sư, các tổ chức đại diện cho doanh nghiệp.

Thứ ba, xây dựng cơ chế, chính sách tạo điều kiện hỗ trợ, nâng cao năng lực của cán bộ, chuyên viên, cơ quan, tổ chức thực hiện công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; thúc đẩy sự phát triển của tổ chức pháp chế trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho người quản lý, cán bộ pháp chế của doanh nghiệp. Bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho người làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp; các cộng tác viên tham gia mạng lưới tư vấn pháp luật cho doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh; các cán bộ của Hiệp hội doanh nghiệp địa phương về công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Thứ tư, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và sử dụng truyền thông mạng xã hội để mở rộng phạm vi tiếp cận doanh nghiệp trong công tác hỗ trợ pháp lý, nhất là trong bối cảnh dịch Covid-19 như hiện nay. Cải tiến, đổi mới phương pháp tuyên truyền, phổ biến pháp luật trên các trang điện tử, Cổng thông tin điện tử, tạo điều kiện cho doanh nghiệp dễ dàng tiếp cận thông tin, tra cứu văn bản pháp luật.

Thứ năm, tổ chức tổng kết, rút kinh nghiệm trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp theo Nghị định số 55/2019/NĐ-CP của Chính phủ, qua đó điều chỉnh những nội dung bất cập, không thực tiễn.

Thứ sáu, có chế định xác định các tổ chức đại diện doanh nghiệp là chủ thể hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp, trên cơ sở đó, có các cơ chế, chính sách hỗ trợ các tổ chức này thực hiện tốt nhiệm vụ hỗ trợ doanh nghiệp./.

Chuyên đề:

Một số đóng góp ý kiến đối với Dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021- 2030”

*Luật sư Nguyễn Đăng Khoa – Trưởng Văn phòng Luật sư Á Đông,
Đoàn Luật sư thành phố Hải Phòng*

Kính thưa: Ban tổ chức Đề án, các chuyên gia, các nhà quản lý, các doanh nghiệp (nếu có), toàn thể hội nghị.

Tôi là luật sư Nguyễn Đăng Khoa - Đoàn luật sư thành phố Hải Phòng rất vinh dự được tham gia đóng góp ý kiến đối với dự thảo Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021- 2030”.

Với thời lượng ít ỏi, không thể chia sẻ được nhiều, tôi xin được nêu ra một số quan điểm về mô hình công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp để quý vị tham gia và đóng góp ý kiến.

Thứ nhất: Để biết chính xác doanh nghiệp cần hỗ trợ pháp lý về lĩnh vực nào, theo tôi nếu đánh giá chính xác nguồn lực từng loại hình doanh nghiệp, sức kháng cự của doanh nghiệp cho bối cảnh kinh tế hiện nay và khả năng cạnh tranh của doanh nghiệp thị trường trong nước và khu vực quốc tế.

Ví dụ: đánh giá thế mạnh doanh nghiệp về kinh doanh hàng hóa khan hiếm hay độc quyền, kinh doanh hàng hóa đi sau thị trường (gọi là bất chước) kinh doanh hàng hóa cải tiến (tức vừa bất chước vừa cải tiến) vv.

Ví dụ: Đối tượng kinh doanh của doanh nghiệp là phân khúc cho dân túy, dân trí hay tinh túy, mục tiêu trong nước, khu vực hay quốc tế vv.

Thứ hai: Cơ hội kinh doanh cho doanh nghiệp - Đảng nhà nước đã mở cửa hết cỡ ký các hiệp định thương mại tự do, các doanh nghiệp có đáp ứng được hay không (Cơ hội là một nhu cầu cộng với khả năng đáp ứng của doanh nghiệp vv...

Ví dụ: Về mặt nhận thức kinh doanh ngày nay là bình đẳng (hay còn gọi là Phẳng) phẳng về sở hữu trí tuệ, phẳng về nguồn gốc xuất xứ, phẳng về phẳng thông tin, phẳng về chất lượng hàng hóa, phẳng về môi trường (hệ sinh thái) phẳng về chế độ bảo hiểm cho người lao động, phẳng về giá cả, phẳng về tính cam kết vv..

Ví dụ : Một doanh nghiệp bán hàng vào thị trường Châu Âu mà vi phạm các hiệp định Việt Nam đã ký thì các doanh nghiệp có hàng hóa xuất xứ từ Việt Nam đều bị từ chối và ngược lại ...

Thứ ba: Nên xây dựng (mô hình tổ chức) để hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, dựa trên bối cảnh hội nhập của Việt Nam đã ký kết và tham gia từ trung ương (nếu có) cho đến các tỉnh/thành phố.

Ví dụ: **Khi có mô hình tổ chức** hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp Đoàn luật sư thành phố Hải Phòng sẽ phải bố trí các luật sư tham gia hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp miễn phí hoặc nhà nước hỗ trợ một phần vv (nhưng phải cụ thể rõ ràng).

Thứ tư: Khi có mô hình tổ chức - Xây dựng **mô hình hoạt động** hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp (Người tư vấn là luật sư, hay trợ giúp pháp lý, hay chuyên viên các bộ ngành vv).

Thứ năm: Đối tượng tư vấn doanh nghiệp loại nào? (loại Ngắn hạn, dài hạn) kinh doanh lĩnh vực sản xuất, lĩnh vực dịch vụ hàng hóa hay lĩnh vực tài chính vv..

Thứ sáu: Về trách nhiệm của luật sư hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thực chất là trang bị cho doanh nghiệp về nhận thức để chấp hành hành pháp luật trong nước và quốc tế “ thực tế cho thấy con người chỉ thành con người nhờ vào luật pháp” Tự do là dẫn đến bừa bãi, khi có nhận thức con người mới có ý thức vv.

Từ căn cứ nêu trên chúng ta mới biết chính xác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp về cái gì và như thế nào cho phù hợp bối cảnh mới và xu hướng cạnh tranh khu vực thế giới, phòng ngừa rủi ro thấp nhất cho doanh nghiệp (nếu xảy ra) vv.

Xin chân thành cảm ơn. Rất mong được sự đóng góp của quý vị .

Chuyên đề:

Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021– 2030”

Ông Châu Thành Hưng

Phó Trưởng Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh

Kính thưa:

Kính thưa các quý vị đại biểu!

Lời đầu tiên, cho phép tôi được gửi tới các vị đại biểu, các vị khách quý lời kính chúc sức khỏe và lời chào trân trọng nhất.

Được sự phân công của Ban Tổ chức, Tôi xin được báo cáo tham luận tại hội nghị với nội dung: Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021– 2030”.

Kính thưa các quý vị đại biểu!

Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh được thành lập theo Quyết định số 1586/QĐ-TTg ngày 09/10/2009 của Thủ tướng Chính phủ. Theo đó, Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh là cơ quan trực thuộc UBND tỉnh Quảng Ninh, thực hiện chức năng quản lý nhà nước trực tiếp đối với các khu công nghiệp (KCN), khu kinh tế và khu kinh tế cửa khẩu (KKT) trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh (trừ Khu kinh tế Vân Đồn); Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn theo quy định của pháp luật, phân cấp, ủy quyền của các cơ quan có thẩm quyền và Quyết định số 23/2020/QĐ-UBND ngày 17/7/2020 của UBND tỉnh Quảng Ninh; quản lý và tổ chức thực hiện chức năng cung ứng dịch vụ hành chính công và dịch vụ hỗ trợ khác có liên quan đến hoạt động đầu tư và sản xuất kinh doanh cho các nhà đầu tư trong các KCN, KKT và KKT cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh theo quy định của pháp luật.

Theo Quy hoạch phát triển các KCN, KKT đến năm 2030 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh được quy hoạch thành lập, phát triển 16 KCN, 02 KKT ven biển và 03 KKT cửa khẩu, được quy hoạch, phân bố trên 10/13 địa phương của tỉnh với tổng diện tích 377.670,5ha. Tính đến thời điểm hiện tại, các KCN, KKT trên địa tỉnh thuộc phạm vi quản lý của Ban có tổng số 216 dự án đầu tư ngoài ngân sách nhà nước còn hiệu lực, gồm 84 dự án FDI với tổng vốn đầu tư đạt 4.251 triệu USD và 132 dự án trong nước với tổng vốn đầu tư đạt 49.889 tỷ đồng.

Xác định chủ trương tiếp tục cải thiện mạnh mẽ môi trường đầu tư kinh doanh, tạo thuận lợi nhất cho doanh nghiệp đầu tư, kinh doanh phát triển nhất là trong giai đoạn cả nước chuyển trạng thái phòng, chống dịch Covid-19 trong tình hình mới, Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh đã triển khai nhiều giải pháp nhằm hỗ trợ, tạo thuận lợi cho doanh nghiệp khắc phục và khôi phục các hoạt động sản xuất kinh doanh, trong đó nhiệm vụ hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được xem là một trong các giải pháp quan trọng giúp cho doanh nghiệp sớm tiếp cận với các văn bản pháp luật, thủ tục hành chính, chính sách, chương trình hỗ trợ của Nhà nước và các vấn đề pháp lý khác có liên quan đến hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

Để triển khai thực hiện Nghị định số 55/2019/NĐ-CP ngày 24/6/2019 của Chính phủ về hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, hàng năm, Ban đã xây dựng Kế hoạch hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp vừa và nhỏ trên địa bàn các khu công nghiệp, khu kinh tế, trong đó đã phân công cho các phòng, đơn vị thuộc Ban triển khai thực hiện; thường xuyên rà soát, cập nhật để nắm bắt thông tin, tổng hợp các quy định pháp luật có liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp như pháp luật về lao động, môi trường, quy hoạch và xây dựng, đầu tư... để đề xuất các cơ quan có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung các quy định chưa rõ ràng cụ thể, không khả thi, cản trở điều kiện đầu tư kinh doanh gây khó khăn phiền hà cho doanh nghiệp, đảm bảo tính thống nhất trong văn bản được sửa đổi, bổ sung hoặc ban hành mới.

Nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp, nhà đầu tư kịp thời tiếp cận với các văn bản pháp lý, chủ trương, chính sách mới liên quan đến doanh nghiệp, Ban đã thường xuyên cập nhật thông tin các văn bản quy phạm pháp luật mới trên Website của Ban QLKKT QN và trang DDCI của tỉnh để các doanh nghiệp hoạt động trong KCN, KKT trên địa bàn tỉnh kịp thời nắm bắt được các quy định mới của các văn bản pháp luật về điều kiện đầu tư kinh doanh, quyền và nghĩa vụ của cơ quan nhà nước và của doanh nghiệp để doanh nghiệp hiểu và biết tự bảo vệ mình trước các hành vi tiêu cực, những nhiễu. Cổng thông tin điện tử của Ban được tích hợp với Cổng thông tin điện tử của Tỉnh, là đầu mối đặc biệt quan trọng trong việc tiếp nhận, trao đổi thông tin, các dịch vụ hành chính công, cung cấp thông tin, công khai các thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của Ban, các bước quy trình giải quyết TTHC của Ban và các Quy trình Hệ thống quản lý chất lượng theo TCVN ISO 9001:2015, tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức, cá nhân tra cứu thông tin trước khi liên hệ công tác.

Công tác phổ biến, tuyên truyền, triển khai các quy định pháp luật liên quan đến chức năng, nhiệm vụ của Ban được Ban QLKKT Quảng Ninh kịp thời chỉ đạo, triển khai đến doanh nghiệp thực hiện; Ban đã thường xuyên có văn bản gửi các chủ đầu tư kinh doanh hạ tầng kỹ thuật các KCN, các nhà đầu tư thứ cấp hoạt động trong KCN, KKT để triển khai nội dung các văn bản pháp luật liên quan

như: pháp luật về Quy hoạch và Xây dựng, Môi trường, Đầu tư, Lao động và các nghị định xử phạt vi phạm hành chính.... nhằm mục đích nâng cao hiểu biết, ý thức tự giác, tôn trọng, nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật của doanh nghiệp.

Hàng năm, Ban đã phối hợp với Sở Lao động, Thương binh và Xã hội tổ chức các lớp tập huấn công tác ATVSLĐ cho người sử dụng lao động và người lao động của các doanh nghiệp trong KCN trên địa bàn tỉnh; tham gia phối hợp tổ chức Hội nghị đối thoại về chính sách, pháp luật ATVSLĐ cấp tỉnh, trong đó tập trung vào các nội dung: (i) Việc xác định tai nạn lao động, điều kiện được hưởng chế độ tai nạn lao động; (ii) Việc bồi thường, trợ cấp tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp của người sử dụng lao động; (iii) Việc giải quyết chế độ tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp của cơ quan BHXH; (iv) Việc hỗ trợ phòng ngừa, chia sẻ rủi ro về TNLĐ, BNN đặc biệt là hỗ trợ huấn luyện AT-VSLĐ; (v) Vấn đề giám định TNLĐ, BNN; (vi) Thủ tục hành chính và các hồ sơ liên quan giải quyết chế độ TNLĐ, BNN... Đồng thời, thông qua công tác kiểm tra chuyên ngành đối với các doanh nghiệp, Ban đã phổ biến, hướng dẫn các kiến thức pháp luật liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp, góp phần đưa pháp luật vào đời sống xã hội, nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của các doanh nghiệp trong quá trình hoạt động sản xuất kinh doanh.

Ngoài ra, Ban QLKKT QN đã thường xuyên tổ chức gặp mặt các doanh nghiệp để trao đổi, tiếp nhận kiến nghị, đề xuất vướng mắc của các doanh nghiệp nói chung trong đó có tiếp nhận các yêu cầu hỗ trợ pháp lý. Qua các cuộc tiếp xúc nhằm nắm bắt thông tin hoạt động của doanh nghiệp, kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho doanh nghiệp; chủ động giải quyết các vướng mắc trực tiếp, các đề nghị của các nhà đầu tư kịp thời, đúng quy định của pháp luật; giải đáp các vướng mắc pháp lý cho doanh nghiệp trong áp dụng về pháp luật theo quy định của Nghị định số 55/2019/NĐ-CP thuộc chức năng, nhiệm vụ, phạm vi quản lý của Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh như pháp luật về đầu tư, doanh nghiệp, môi trường, quy hoạch và xây dựng... Qua đó, cũng tiếp nhận, tổng hợp các phản ánh, kiến nghị của doanh nghiệp để đề xuất, kiến nghị cơ quan nhà nước có thẩm quyền hoàn thiện pháp luật và tổ chức thi hành pháp luật hiệu quả.

- Bên cạnh đó, Ban QLKKT Quảng Ninh còn tích cực thực hiện nhiệm vụ cơ quan đầu mối của 06 Tổ công tác hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn vướng mắc cho nhà đầu tư chiến lược thực hiện các dự án trọng điểm trên địa bàn các KCN, KKT của tỉnh như: (1) Tổ công tác hỗ trợ triển khai Dự án công nghệ tế bào quang điện Jinko Solar Việt Nam tại KCN Sông Khoai, thị xã Quảng Yên; (2) Tổ công tác hỗ trợ triển khai các dự án của Tập đoàn Thành Công tại KCN Việt Hưng; (3) Tổ công tác hỗ trợ triển khai các Dự án đầu tư xây dựng hạ tầng kỹ thuật KCN trên địa bàn thị xã Quảng Yên; (4) Tổ công tác hoàn thiện hồ sơ dự án đầu tư xây dựng hệ thống cảng gắn với nạo vét luồng hàng hải sông Chanh giai đoạn 2; (5) Tổ công tác hỗ trợ triển khai Dự án nhà máy, nhà xưởng cao cấp sản xuất công nghiệp tại

KCN Đầm Nhà Mạc, TX Quảng Yên;(6) Tổ công tác theo dõi, đôn đốc thi công hỗ trợ triển khai Dự án Bến cảng tổng hợp Vạn Ninh giai đoạn 1 tại xã Vạn Ninh, thành phố Móng Cái.

Công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp đã được Ban Quản lý Khu kinh tế triển khai lồng ghép trong các hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nói chung, góp phần tạo chuyển biến căn bản về nhận thức pháp lý, ý thức pháp luật và thói quen tuân thủ pháp luật của doanh nghiệp; tạo lập các điều kiện cần thiết phục vụ hoạt động thực thi pháp luật để giúp doanh nghiệp kinh doanh có thể phòng chống rủi ro pháp lý, góp phần nâng cao công tác quản lý nhà nước bằng pháp luật đối với doanh nghiệp.

Đặc biệt trong 02 năm qua, Ban đã chỉ đạo triển khai thực hiện nghiêm túc, có hiệu Nghị quyết số 128/NQ-CP ngày 11/10/2021 của Chính phủ, Chỉ thị số 18-CT/TU ngày 18/10/2021 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy và các chỉ đạo của Tỉnh về công tác phòng, chống dịch Covid-19. Tập trung triển khai kịp thời, hiệu quả công tác phòng, chống dịch Covid-19; kiểm soát tình hình dịch bệnh, giữ vững địa bàn an toàn, duy trì ổn định hoạt động sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp trong KCN, KKT. Đồng thời tuyên truyền các chính sách hỗ trợ của Chính phủ đến các doanh nghiệp như: hỗ trợ thuê nhà cho người lao động theo Quyết định số 08/2022/QĐ-TTg ngày 28/3/2022 của Thủ tướng Chính phủ...

Để nâng cao nhận thức, năng lực pháp lý và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh đề xuất một số nội dung sau:

1. Nội dung cung cấp thông tin pháp lý đến doanh nghiệp là nội dung quan trọng, khởi đầu cho sự nhận thức và thực hiện đúng quy định của pháp luật của các doanh nghiệp. Vì vậy việc xây dựng chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2021 - 2025 cần xác định các nhiệm vụ trọng tâm, thiết thực với doanh nghiệp để chương trình hỗ trợ pháp lý có chất lượng và hiệu quả. Tiếp tục thực hiện cung cấp thông tin, chính sách pháp luật của Nhà nước, điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên và những chính sách liên quan đến quyền lợi trực tiếp của doanh nghiệp nhỏ và vừa bằng các hình thức phù hợp như tập huấn, hội nghị tuyên truyền, tọa đàm, đối thoại trực tiếp hoặc trên phương tiện đại chúng, trang mạng xã hội, website hoặc một hình thức khác thiết thực và hiệu quả là thông qua các cuộc hội nghị gặp mặt giải quyết khó khăn vướng mắc theo chuyên đề cho doanh nghiệp... Hoạt động này sẽ góp phần thiết lập được diễn đàn trao đổi đa chiều, tạo điều kiện để cơ quan quản lý nhà nước lắng nghe, tiếp thu ý kiến phản hồi từ phía doanh nghiệp, qua đó, có những đề xuất, kiến nghị để hoàn thiện chính sách, khắc phục bất cập trong hệ thống pháp luật kinh doanh của Việt Nam. Việc giải quyết các kiến nghị của doanh nghiệp có vai trò quan trọng trong hỗ trợ doanh nghiệp, góp phần cải thiện môi trường kinh doanh.

2. Việc hỗ trợ cung cấp thông tin pháp lý cho doanh nghiệp cần tăng tính chuyên sâu hơn theo từng loại hình doanh nghiệp, nội dung pháp lý doanh nghiệp cần hỗ trợ, theo từng thời kỳ và phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội từng giai đoạn, từng địa phương, từng ngành tập trung vào các chuyên đề bồi dưỡng kiến thức pháp luật liên quan trực tiếp đến hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp như: pháp luật về quản trị doanh nghiệp, hợp đồng, lao động và bảo hiểm xã hội; pháp luật về thuế, kế toán; pháp luật về cạnh tranh, sở hữu trí tuệ, nguồn gốc xuất xứ hàng hóa, quyền tài sản, bảo vệ tài sản, giải quyết tranh chấp trong kinh doanh; phương pháp sử dụng tập quán thương mại và quen trong hoạt động thương mại trong ký kết, thực hiện hợp đồng; các vướng mắc trong quá trình thực Luật Doanh nghiệp, Luật Đầu tư, Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế giá trị gia tăng...; hỗ trợ doanh nghiệp tiếp cận, thực hiện các cam kết trong hội nhập quốc tế cụ thể: Hiệp định Thương mại đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), Hiệp định thương mại tự do FTA... Những nội dung hỗ trợ pháp lý tập trung vào lĩnh vực pháp luật có liên quan trực tiếp đến doanh nghiệp trong quá trình sản xuất, kinh doanh, quá trình điều hành quản lý của doanh nghiệp sẽ có sức lan tỏa tới những người quản lý, chủ sở hữu, cán bộ pháp chế trong doanh nghiệp. Qua đó, giúp nâng cao nhận thức của lãnh đạo các doanh nghiệp về công tác pháp chế trong doanh nghiệp; nâng cao ý thức pháp luật, đáp ứng yêu cầu thực thi pháp luật kinh doanh cho người quản lý doanh nghiệp, các doanh nghiệp kịp thời tiếp cận thông tin, cập nhật các chính sách, văn bản, các vấn đề pháp lý mang tính thời sự, kiến thức pháp luật kinh doanh, đồng thời được trao đổi kinh nghiệm thực tiễn với các nhà quản lý, chuyên gia. Từ đó phòng ngừa những tranh chấp trong hoạt động kinh doanh có thể xảy ra và phòng tránh rủi ro pháp lý trong kinh doanh, hoạch định được các chiến lược đầu tư, kinh doanh phù hợp, nâng cao năng lực cạnh tranh, hiệu quả sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

3. Tiếp tục triển khai thực hiện Nghị quyết 02/NQ-CP, ngày 01/01/2022 của Chính phủ về những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2022 với mục tiêu: (1) Cải thiện và nâng cao chỉ số năng lực cạnh tranh cấp sở, ban, ngành và địa phương (DDCI) năm 2022 của Ban QLKKT QN, duy trì mục tiêu đứng trong nhóm dẫn đầu sở, ban, ngành điều hành kinh tế xuất sắc DDCI Quảng Ninh năm 2022.

4. Đẩy mạnh công tác truyền thông tới các doanh nghiệp biết đến Chương trình hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa thông qua phương tiện truyền thông, mạng xã hội, Website của các cơ quan quản lý nhà nước và trang DDCI của tỉnh.

5. Đổi mới cách thức tiếp cận và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa; chủ động nắm bắt các khó khăn, vướng mắc của các nhà đầu tư, doanh nghiệp để có biện pháp hỗ trợ, trong đó có hỗ trợ pháp lý; tập trung hỗ trợ các nhà đầu tư đã triển khai, chuẩn bị đầu tư về thủ tục hành chính, công tác giải phóng

mặt bằng, hạ tầng kỹ thuật, mặt bằng kinh doanh để đẩy nhanh tiến độ, đảm bảo các dự án hoàn thành việc đầu tư, đi vào hoạt động, tạo ra năng lực sản xuất mới, đóng góp vào tăng trưởng GRDP và thu ngân sách của Tỉnh. Thường xuyên tổ chức gặp mặt, đối thoại giữa cơ quan nhà nước có thẩm quyền với doanh nghiệp để trao đổi, tiếp nhận kiến nghị, đề xuất vướng mắc của các doanh nghiệp nói chung, trong đó có tiếp nhận các yêu cầu hỗ trợ pháp lý để kịp thời tháo gỡ những vướng mắc, khó khăn còn tồn đọng trong quá trình áp dụng pháp luật vào hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.

6. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong thực hiện các thiết chế bảo đảm, hỗ trợ việc tiếp cận pháp luật và thực hiện các quyền, bảo vệ lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ được quy định.

Trên đây là một số ý kiến tham luận của tôi về Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021– 2030”. Tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến từ Hội nghị để bản tham luận của tôi được hoàn thiện hơn, ý nghĩa và thiết thực hơn.

Một lần nữa tôi xin gửi lời chúc sức khỏe tới toàn thể các vị đại biểu. Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Xin trân trọng cảm ơn./.

Chuyên đề:
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với
Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý
cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”

Luật sư Dương Văn Linh - Công ty Luật TNHH Duy Ích

Kính thưa các Quý vị đại biểu!

Kính thưa các Luật sư đồng nghiệp!

Thưa toàn thể Hội thảo ngày hôm nay!

Lời đầu tiên cho phép tôi được thay mặt Công ty TNHH Luật Duy Ích (sau đây gọi là “**Luật Duy Ích**”) gửi lời kính chúc tới các Quý vị đại biểu, các luật sư đồng nghiệp mạnh khỏe – hạnh phúc – công tác tốt. Chúc Hội thảo lấy ý kiến dự thảo Đề án “**Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030**” của chúng ta đạt được những kết quả tốt đẹp.

Kính thưa các vị đại biểu. Kính thưa toàn thể hội thảo!

Thực tế đã cho thấy, trong một nền kinh tế càng phát triển, vai trò của tổ chức hành nghề luật sư càng quan trọng hơn bao giờ hết. Những bài toán kinh doanh của doanh nghiệp luôn cần những ý kiến tư vấn của luật sư để bảo đảm tính hợp pháp, hiệu quả và an toàn; bên cạnh đó, luật sư có thể tư vấn, đại diện để giải quyết khi xảy ra tranh chấp, bảo vệ quyền lợi ích của doanh nghiệp. Nếu thiếu hiểu biết pháp luật hoặc hành xử theo ý chí chủ quan, cảm tính, rất dễ dẫn đến hậu quả là doanh nghiệp vi phạm pháp luật, không chỉ gây thiệt hại lớn cho doanh nghiệp mà đôi khi không thể cứu vãn được rủi ro đối với người và tài sản. Do đó, mỗi doanh nghiệp cần có sự trợ giúp về mặt pháp lý thường xuyên của luật sư nội bộ hoặc các công ty luật/văn phòng luật sư để bảo đảm kinh doanh đúng pháp luật và giải quyết những vấn đề pháp lý nảy sinh được nhanh chóng, tiện lợi.

Tại Hội thảo ngày hôm nay, tôi xin thay mặt Luật Duy Ích trình bày tham luận với đề tài: “**Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”**”.

I. THỰC TIỄN CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP TẠI ĐƠN VỊ

1. Thực trạng sử dụng dịch vụ pháp lý, tiếp cận quy định pháp luật và hiểu biết pháp luật của doanh nghiệp

1.1. Về mặt tích cực:

- Hiện nay, ngày càng có nhiều doanh nghiệp tiếp cận tới các tổ chức hành nghề luật sư nói chung, Công ty Luật Duy Ích nói riêng để được tư vấn, hỗ trợ

thực hiện hoạt động kinh doanh, vận hành quản lý nội bộ nhằm tuân thủ đúng quy định pháp luật và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của chính doanh nghiệp mình.

Khi sử dụng dịch vụ pháp lý từ các tổ chức hành nghề luật sư, các doanh nghiệp thường lựa chọn việc giao kết: hợp đồng dịch vụ pháp lý theo vụ việc hoặc Hợp đồng pháp lý thường xuyên. Một điều đáng lưu ý là ngày càng nhiều doanh nghiệp đã quan tâm tới việc giao kết Hợp đồng pháp lý thường xuyên thay vì chỉ giao kết theo Hợp đồng dịch vụ pháp lý theo vụ việc. Việc tin tưởng, sử dụng dịch vụ pháp lý thường xuyên của doanh nghiệp thể hiện sự quan tâm rất lớn tới tính pháp lý trong quá trình kinh doanh thay vì khi phát sinh sự việc mà cần tư vấn, hỗ trợ pháp lý mới tìm văn phòng, công ty luật. Điều này khiến cho hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp luôn phù hợp với quy định pháp luật và giải quyết kịp thời các vướng mắc pháp lý của doanh nghiệp ở các phương diện: quản trị nội bộ, lao động, giấy phép hoạt động, hợp đồng, thủ tục hành chính,....

- Về việc giải quyết tranh chấp phát sinh: Trong hoạt động kinh doanh, rất dễ xảy ra các tranh chấp thương mại nên các doanh nghiệp luôn mong muốn có thể giải quyết tranh chấp nhanh chóng để hạn chế ảnh hưởng tới hoạt động của mình. Khi đó, các doanh nghiệp tìm tới Luật sư, mong muốn được đại diện để bảo vệ quyền lợi ích và giải quyết tranh chấp thông qua các hình thức thuận tiện nhất như thương lượng, đàm phán, hòa giải. Bên cạnh việc lựa chọn phương thức giải quyết tranh chấp thông qua Tòa án như truyền thống, các doanh nghiệp cũng tìm hiểu và lựa chọn giải quyết tranh chấp bằng trọng tài nhằm đảm bảo bí mật và có được sự linh hoạt trong việc giải quyết, rút ngắn thời gian tố tụng. Các trung tâm trọng tài mà được nhiều doanh nghiệp biết đến và lựa chọn có thể kể đến như Trung tâm trọng tài thương mại quốc tế Việt Nam (VIAC). Riêng tại Quảng Ninh, các doanh nghiệp cũng dần tiếp cận với việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài thông qua Trung tâm trọng tài thương mại quốc tế Việt - Trung (VCITAC) với đội ngũ trọng tài viên có trình độ chuyên môn cao và giàu kinh nghiệm trên nhiều lĩnh vực cùng thủ tục giải quyết linh hoạt, tôn trọng thỏa thuận của các bên.

1.2. Về mặt tiêu cực

a) Doanh nghiệp trên địa bàn vẫn chưa thật sự hiểu biết về pháp luật:

Trong quá trình tư vấn, giải quyết, hỗ trợ các vấn đề pháp lý cho doanh nghiệp chúng tôi nhận thấy rằng nhìn chung các doanh nghiệp trên địa bàn vẫn chưa thật sự am hiểu pháp luật, đặc biệt là các quy định liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp. Đến ngay cả việc sau khi doanh nghiệp thành lập phải có nghĩa vụ kê khai thuế giá trị gia tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp dù không phát sinh doanh thu thì nhiều chủ doanh nghiệp nghĩ rằng không phát sinh doanh thu, kinh doanh không có lãi thì không phải kê khai thuế. Dẫn đến trường hợp cơ quan thuế xử phạt về hành vi không kê khai thuế theo quy định.

b) Doanh nghiệp vẫn làm việc theo quan hệ để đạt được mục đích mà không tuân thủ theo đúng quy định:

Thay vì trước khi thực hiện các thủ tục pháp lý, doanh nghiệp cần tham khảo, nhận tư vấn từ các văn phòng, công ty luật để nhận được ý kiến tư vấn, hỗ trợ thực hiện theo đúng quy định pháp luật thì nhiều doanh nghiệp lựa chọn con đường quan hệ, quen biết và sử dụng các “*chi phí không chính thức*” để rút ngắn thời gian thực hiện thủ tục, tạo ra sự cạnh tranh không bình đẳng giữa các doanh nghiệp và tạo ra thói quen xấu khi làm việc với các cơ quan nhà nước.

c) Doanh nghiệp không chú ý ngay từ khâu soạn thảo, giao kết Hợp đồng, đến khi xảy ra tranh chấp mới nhờ tới văn phòng, công ty luật:

Chúng tôi nhận thấy rằng rất nhiều tranh chấp, sự cố pháp lý xảy ra đối với doanh nghiệp sẽ không xảy ra nếu như có được sự tư vấn, hỗ trợ ngay từ đầu của các đơn vị pháp lý. Nhiều hợp đồng ngay từ đầu đã vô hiệu, không có giá trị pháp lý như các doanh nghiệp không được ý kiến thẩm định từ các đơn vị pháp lý, vẫn ký và thực hiện hợp đồng, dẫn đến hậu quả khi tranh chấp xảy ra hợp đồng không có giá trị pháp lý gây thiệt hại về tài sản và khó khăn khi khắc phục hậu quả xảy ra.

d) Cơ chế giải quyết tranh chấp không hiệu quả để giúp doanh nghiệp thu hồi lại tài sản đã thiệt hại:

Khi tranh chấp xảy ra, doanh nghiệp bắt buộc phải lựa chọn con đường giải quyết thông qua Tòa án hoặc Trọng tài. Tuy nhiên, khó khăn khi hỗ trợ cho doanh nghiệp là thời gian tham gia tố tụng đã kéo dài, tới khi có quyết định, bản án của Tòa án, phán quyết của Trọng tài thì quá trình thi hành án mất nhiều thời gian và kết quả không khả thi. Dẫn đến nhiều doanh nghiệp mất dần niềm tin vào Cơ quan bảo vệ và thực thi pháp luật.

2. Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý của Luật Duy Ích

Trải qua hơn sáu năm hoạt động, với sự tin tưởng của khách hàng, Luật Duy Ích (tiền thân là Văn phòng Luật sư Duy Ích) đã thực hiện hỗ trợ pháp lý cho các doanh nghiệp trên nhiều lĩnh vực, bao gồm cả khách hàng trong nước và quốc tế. Đội ngũ nhân sự của Luật Duy Ích ngày càng lớn mạnh, luôn trau dồi về chuyên môn, kỹ năng, ngoại ngữ để đáp ứng sự gia tăng về số lượng và tính phức tạp trong mỗi vụ việc, thực hiện công việc một cách tận tâm, trách nhiệm, kịp thời, đáp ứng nhu cầu của các doanh nghiệp.

Luật Duy Ích đã thực hiện hỗ trợ pháp lý cho các doanh nghiệp bằng nhiều hình thức, bao gồm tuyên truyền, giải đáp pháp luật, tư vấn, hướng dẫn và giúp đỡ doanh nghiệp thực hiện thủ tục hành chính, soạn thảo văn bản và giải quyết tranh chấp trong quá trình hoạt động kinh doanh. Các hoạt động hỗ trợ pháp lý của Luật Duy Ích chủ yếu bao gồm:

a) Tư vấn về các vấn đề pháp lý liên quan đến hoạt động kinh doanh của Doanh nghiệp (quy định pháp lý về doanh nghiệp, lao động, đất đai, sở hữu trí tuệ,...);

b) Tư vấn pháp luật về hợp đồng: Luật Duy Ích thẩm tra, sửa đổi các điều khoản của hợp đồng, cung cấp các mẫu hợp đồng thường dung; đưa ra ý kiến pháp lý về việc sửa đổi, chấm dứt hợp đồng, theo yêu cầu của Doanh nghiệp;

c) Giới thiệu văn bản pháp lý Việt Nam: Thông qua việc tổng hợp, phân tích tình hình đầu tư, xây dựng và vận hành dự án của doanh nghiệp tại Việt Nam, định kỳ hoặc không định kỳ cung cấp các thông tin về văn bản pháp lý có liên quan của Việt Nam, làm cơ sở để nhân viên của doanh nghiệp học tập.

II. VAI TRÒ CỦA TỔ CHỨC HÀNH NGHỀ LUẬT SƯ TRONG CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP

1. Nhu cầu hỗ trợ pháp lý của các doanh nghiệp hiện nay

Thời gian gần đây, báo chí đã đề cập rất nhiều đến các vụ tranh chấp kinh doanh có tính chất phức tạp trong phạm vi quốc tế mà phần thua thiệt đa số thuộc về doanh nghiệp Việt Nam. Nguyên nhân do nhiều doanh nghiệp không am hiểu pháp luật và thông lệ quốc tế, thậm chí không nắm rõ pháp luật Việt Nam, trong đó quan trọng là nhiều doanh nghiệp không thấy được vai trò của công tác pháp chế trong đời sống doanh nghiệp. Vì vậy, hàng năm khi dự toán chi phí, nhiều doanh nghiệp không dự trù kinh phí cho việc tư vấn pháp luật, ngại tốn tiền nên không thuê luật sư, đến khi hậu quả xảy ra, thiệt hại lớn thì tư vấn cũng đã muộn.

Bên cạnh nguyên nhân xuất phát từ phía các doanh nghiệp thì còn có nguyên nhân từ sự biến động, thay đổi của các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp cũng khiến cho nhu cầu cần được hỗ trợ pháp lý của các doanh nghiệp ngày càng trở nên bức thiết hơn. Cụ thể do các quy định pháp luật rất đa dạng và luôn có sự biến động nên mỗi doanh nghiệp không thể tự mình “thâu tóm” được toàn bộ mà vẫn cần đến sự hỗ trợ, quan tâm từ phía Nhà nước thông qua hoạt động hỗ trợ pháp lý.

2. Các phương thức, hình thức và nội dung tổ chức hành nghề luật sư tham gia hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

2.1. Phương thức, hình thức hỗ trợ

Các hình thức chính mà tổ chức hành nghề luật sư sử dụng để thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, đó là:

Một là, tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho doanh nghiệp. Hình thức hỗ trợ pháp lý này thường được các tổ chức hành nghề luật sư thực hiện thông qua việc phối hợp cùng với các tổ chức, như: Hiệp hội doanh nghiệp tại các tỉnh; Hiệp hội doanh nghiệp vừa và nhỏ; các hiệp hội có tính chất chuyên ngành, theo lĩnh

vực hoạt động (Hiệp hội da giày, Hiệp hội cao su, Hiệp hội dệt may,...); hoặc Sở Tư pháp tại các địa phương.

Hai là, giải đáp pháp luật cho doanh nghiệp. Đây là hình thức tư vấn pháp luật tại chỗ hoặc bằng văn bản, qua điện thoại, qua mạng internet. Hình thức hỗ trợ pháp lý này có thể kết hợp với các buổi tuyên truyền, phổ biến pháp luật tại doanh nghiệp. Bên cạnh việc phổ biến kiến thức cho doanh nghiệp, nếu chủ doanh nghiệp có bất kì câu hỏi pháp lý nào, luật sư của tổ chức hành nghề luật sư sẽ trả lời/tư vấn trực tiếp cho họ giúp doanh nghiệp tìm ra phương án giải quyết vấn đề. Chất lượng của việc giải đáp pháp luật này phụ thuộc vào kiến thức pháp luật và kinh nghiệm của từng luật sư. Bên cạnh đó, chất lượng của buổi giải đáp pháp luật cũng phụ thuộc nhiều vào phương pháp giải đáp. Việc giải đáp/tư vấn không chỉ là việc cung cấp những thông tin pháp lý, nó còn là việc xâu chuỗi những sự việc của vụ việc, phân tích vấn đề của người được hỗ trợ trên quan điểm pháp lý, để cho doanh nghiệp được hỗ trợ có thể bày tỏ quan điểm, yêu cầu và giúp đỡ họ tìm ra cách giải quyết.

Ba là, hướng dẫn, đưa ra ý kiến tư vấn, giúp doanh nghiệp soạn thảo các giấy tờ liên quan đến việc thực hiện quyền và nghĩa vụ của họ. Đây là một trong những hình thức được nhiều doanh nghiệp quan tâm, bởi thông thường chỉ khi có vấn đề phát sinh liên quan đến pháp lý thì doanh nghiệp mới cần ý kiến tư vấn của luật sư. Tuy nhiên để soạn thảo các giấy tờ liên quan đến việc thực hiện quyền và nghĩa vụ của doanh nghiệp, luật sư phải mất nhiều thời gian để theo dõi toàn bộ sự việc cũng như các hồ sơ tài liệu có liên quan.

Bốn là, tư vấn cho doanh nghiệp trong việc áp dụng đúng pháp luật. Những năm gần đây, nhiều doanh nghiệp đã ý thức được việc phải áp dụng đúng pháp luật trong quá trình tiến hành hoạt động sản xuất, kinh doanh. Vì vậy, hình thức này được doanh nghiệp đặc biệt chú trọng. Bằng nhiều phương thức khác nhau, tổ chức hành nghề luật sư có thể tiến hành tư vấn cho doanh nghiệp trong việc áp dụng đúng pháp luật tương tự như phương pháp giải đáp pháp luật kể trên: Tư vấn trực tiếp, tư vấn qua điện thoại, tư vấn bằng văn bản, tư vấn trực tuyến qua mạng internet,...

2.2. Nội dung hỗ trợ

Các doanh nghiệp khác nhau có nhu cầu hỗ trợ pháp lý với những nội dung khác nhau, cụ thể:

Thứ nhất, đối với doanh nghiệp khi mới thành lập, các chủ doanh nghiệp cần được hỗ trợ để lựa chọn được loại hình kinh doanh phù hợp với khả năng, năng lực tài chính và nhu cầu của thị trường. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp cũng cần tư vấn hỗ trợ về thủ tục đăng ký kinh doanh, các thủ tục sau thành lập (treo biển hiệu công ty, thực hiện nghĩa vụ thuế,...),...

Thứ hai, đối với doanh nghiệp đang hoạt động, các chủ doanh nghiệp cần được hỗ trợ để tư vấn về quản trị, điều hành doanh nghiệp, tư vấn giải quyết tranh chấp trong kinh doanh, tư vấn về các trường hợp thay đổi nội dung đăng ký doanh nghiệp, chia tách, hợp nhất, sáp nhập doanh nghiệp phù hợp với tình hình kinh doanh thực tế. Nội dung cần hỗ trợ cụ thể liên quan trực tiếp đến hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp: Đàm phán, soạn thảo, giao kết và thực hiện hợp đồng; pháp luật về cạnh tranh; pháp luật về hải quan, phí, lệ phí; pháp luật về môi trường; pháp luật về đất đai và kinh doanh bất động sản; pháp luật về thương mại quốc tế; pháp luật về đầu tư; pháp luật về đấu thầu, xây dựng; pháp luật về lao động; pháp luật về tài chính doanh nghiệp; pháp luật về tín dụng;...

Thứ ba, đối với doanh nghiệp đang trong quá trình giải thể, phá sản. Các doanh nghiệp này rất cần được hỗ trợ pháp lý về: Quy trình, thủ tục giải thể, phá sản; các nghĩa vụ pháp lý mà doanh nghiệp phải thực hiện khi giải thể, phá sản; các chủ doanh nghiệp cũng cần biết rõ về quyền đòi nợ của chủ nợ khi doanh nghiệp phá sản; các khoản thuế phải nộp trong trường hợp doanh nghiệp bị giải thể, phá sản;...

II. ĐỀ XUẤT, GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ CÔNG TÁC HỖ TRỢ PHÁP LÝ CHO DOANH NGHIỆP GIAI ĐOẠN 2021 – 2030

1. Hoàn thiện hơn các quy định của pháp luật

Đề nghị Bộ Tư pháp phối hợp với các Bộ, ngành Trung ương tăng cường rà soát, tham mưu cho Chính phủ, Quốc hội xử lý những nội dung văn bản Quy phạm pháp luật còn chồng chéo, mâu thuẫn, bất cập, chưa phù hợp với thực tiễn. Từ đó hoàn thiện hệ thống văn bản QPPL liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp, đảm bảo mang tính ổn định, lâu dài, phục vụ cho quá trình hoạt động sản xuất, kinh doanh của các doanh nghiệp.

Đồng thời, đề nghị các cơ quan nhà nước có thẩm quyền tiếp tục quan tâm, ban hành các cơ chế, chính sách phù hợp, hỗ trợ tạo điều kiện cho doanh nghiệp trong việc tiếp cận các dịch vụ hỗ trợ pháp lý, nhất là dịch vụ tư vấn pháp luật.

2. Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, luật sư hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp

Để nâng cao năng lực của đội ngũ cán bộ, luật sư làm công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, cần thường xuyên tổ chức các đợt tập huấn, bồi dưỡng cơ bản và nâng cao kỹ năng, chuyên môn, nghiệp vụ, nội dung tập huấn chủ yếu tập trung vào kỹ năng của từng lĩnh vực cụ thể và trao đổi kinh nghiệm trong tổ chức triển khai thực hiện công tác pháp chế doanh nghiệp; tránh việc tập huấn chỉ nhằm triển khai các văn bản quy phạm pháp luật. Đồng thời cần quan tâm đến việc tập huấn pháp luật và tập quán quốc tế, các cam kết của Việt Nam khi gia nhập WTO,

các Điều ước quốc tế liên quan đến hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp mà Việt Nam là quốc gia thành viên.

3. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin vào các hoạt động hỗ trợ pháp lý

Trong giai đoạn hiện nay, việc ứng dụng công nghệ thông tin thông qua việc kết nối internet, xây dựng các phần mềm ứng dụng để tập huấn, trao đổi, chia sẻ giữa các luật sư tư vấn với nhau và giữa luật sư với các doanh nghiệp trong khi thực hiện hỗ trợ pháp lý là vô cùng quan trọng. Điều đó sẽ làm gia tăng khả năng tác động đến cộng đồng doanh nghiệp, đồng thời giảm thiểu chi phí cho các hoạt động tư vấn, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Vì vậy, trong công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp thời gian tới, cần đưa các ứng dụng công nghệ thông tin vào trong các thiết kế của chương trình tư vấn pháp luật.

4. Xây dựng Bộ cẩm nang pháp lý cho doanh nghiệp khởi nghiệp

Hiện nay các nguồn thông tin pháp lý cho doanh nghiệp khá phong phú, tuy nhiên thiếu tính hệ thống và cập nhật. Do đó, để hỗ trợ cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ từ giai đoạn khởi nghiệp đến khi thành nghiệp. Thiết nghĩ, các Cơ quan quản lý trực thuộc Bộ Tư pháp cần chủ trì và các tổ chức hành nghề luật sư cử các luật sư có chuyên môn, trình độ thực tiễn tham gia việc xây dựng Bộ cẩm nang pháp lý hữu ích dành cho doanh nghiệp. Nội dung chính bao gồm:

- Tư vấn lựa chọn loại hình doanh nghiệp, phân tích các ưu nhược điểm khi thành lập hộ kinh doanh cá thể, hợp tác xã, doanh nghiệp tư nhân, công ty TNHH 1 TV, Công ty TNHH 2 TV, công ty cổ phần.
- Tư vấn đăng ký nhãn hiệu, sáng chế, kiểu dáng công nghiệp... các cách thức bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ cho doanh nghiệp.
- Các công việc cần làm sau khi thành lập doanh nghiệp như đăng ký tài khoản ngân hàng, chữ ký số, con dấu, bảng tên, kê khai thuế, đăng ký sử dụng hoá đơn GTGT, đăng ký đóng các loại bảo hiểm cho người lao động...
- Xây dựng bộ mẫu: Điều lệ, Nội quy lao động, Quy chế tài chính, các loại Hợp đồng lao động... tạo cho doanh nghiệp sự bài bản, chuẩn hoá ngay từ ngay đầu thành lập.
- Các ưu đãi về thuế, cách thức tiếp cận nguồn tài chính tài chính, vốn vay để có nguồn vốn phục vụ đầu tư sản xuất kinh doanh cho doanh nghiệp.
- Tư vấn cho doanh nghiệp lựa chọn giải quyết tranh chấp trong hợp đồng. Trong đó lựa chọn giải quyết tranh chấp bằng Trọng tài, hòa giải đối với các hợp đồng thương mại. Vừa rút ngắn thời gian giải quyết (phán quyết Trọng tài là chung thẩm không bị kháng cáo kháng nghị) đảm bảo tính bí mật, tính linh hoạt về ngôn ngữ, địa điểm, pháp luật giải quyết; vừa giảm tải vụ việc giải quyết cho hệ thống Tòa án.

- Bổ sung thêm danh bạ các tổ chức hành nghề luật sư trên địa bàn để doanh nghiệp tham khảo sử dụng khi cần thiết.

Bộ tài liệu này có thể in thành sách, tạo file mềm, đồng thời có thể xây dựng một website để thường xuyên cập nhật, tái bản bổ sung các thông tin cần thiết cung cấp tài liệu miễn phí cho các đối tượng là doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Trên đây là một số ý kiến tham luận của Luật Duy Ích tổng hợp được trong quá trình hoạt động hành nghề luật trong suốt thời gian qua. Hy vọng có thể đóng góp cho Hội thảo một số ý kiến để hoàn thiện Đề án *“Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030”*. Với mong muốn hỗ trợ, tạo bệ phóng cho một thể hệ doanh nghiệp Việt Nam lớn mạnh, hùng cường như các tập đoàn kinh tế lớn trên thế giới.

Và trước khi ngừng lời, một lần nữa tôi xin chúc sức khỏe tới toàn thể các vị đại biểu, các Luật sư đồng nghiệp cùng toàn thể Hội thảo. Chúc Hội thảo thành công rực rỡ.

Xin trân trọng cảm ơn!

Chuyên đề:
Một vài khó khăn, vướng mắc pháp lý phổ biến của doanh nghiệp từ góc nhìn của tổ chức cung cấp dịch vụ pháp lý

*Th.s, Luật sư Phạm Văn Phát – Văn phòng Luật sư An Phát Phạm
 Đoàn luật sư tỉnh Quảng Ninh*

Kính thưa quý vị tham dự hội thảo,

Đề án “*Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021-2030*” có một trong số các mục tiêu chính là giải quyết, tháo gỡ vướng mắc khó khăn về mặt pháp lý cho doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp nhỏ và vừa khi có nhu cầu. Đương nhiên “khó khăn, vướng mắc pháp lý” của doanh nghiệp khá đa dạng, nhiều vẻ, tùy từng doanh nghiệp và từng thời điểm hoạt động của doanh nghiệp. Tuy nhiên, từ góc nhìn của tổ chức đã từng cung cấp dịch vụ pháp lý cho nhiều doanh nghiệp thuộc nhiều địa bàn khác nhau, chúng tôi nhận thấy có một vài dạng “khó khăn, vướng mắc pháp lý” của doanh nghiệp rất phổ biến, dù có doanh nghiệp có dự liệu trước, đã lường trước để phòng tránh nhưng đôi khi vẫn không tránh khỏi. Chúng tôi xin chia sẻ tại Hội thảo này với mong muốn những người có nhiệm vụ xây dựng Dự thảo Đề án tham khảo để đưa ra các đề xuất, giải pháp khả thi, vừa “đúng” vừa “trúng”, nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp.

Nhân dịp này, chúng tôi cũng xin đề xuất một phương thức hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp mà chúng tôi cho rằng có tính khả thi và thiết thực.

1. Khó khăn, vướng mắc pháp lý khi doanh nghiệp thu hồi công nợ

Nhu cầu thu hồi công nợ là một nhu cầu rất phổ biến đối với cả doanh nghiệp sản xuất hàng hóa, cung cấp dịch vụ và hoạt động thương mại; phổ biến đối với cả các doanh nghiệp đã có hiểu biết và đã lường trước rủi ro, thậm chí là đang sử dụng dịch vụ tư vấn pháp luật thường xuyên, chỉ cần gặp một đối tác đang gặp khó khăn về tài chính hoặc cố tình muốn chiếm dụng vốn (thậm chí là cố tình chiếm đoạt) là doanh nghiệp khó tránh được việc phải tìm mọi cách để thu hồi được công nợ. Mà số lượng các doanh nghiệp đang gặp khó khăn về tài chính hoặc cố tình muốn chiếm dụng vốn có vẻ ngày một đông đảo, có mặt ở khắp nơi khiến cho nhu cầu thu hồi công nợ trở nên phổ biến.

Một trong các phương pháp thu hồi nợ chính thống và hợp pháp đó là khởi kiện tại tòa án hoặc trọng tài. Từ kinh nghiệm thực tiễn của người hành nghề luật sư, chúng tôi xin được liệt kê vắn tắt các khó khăn khi doanh nghiệp khởi kiện tại Tòa án để đòi một món nợ, ngay cả khi đang có sự hỗ trợ pháp lý của luật sư:

1.1 Khó khăn khi nộp đơn khởi kiện

- Một số tòa án tự hạn chế quyền khởi kiện của cá nhân, tổ chức thông qua việc chỉ nhận đơn khởi kiện 1 ngày trong tuần. Doanh nghiệp đến tòa vào các ngày khác sẽ bị từ chối nhận đơn.

- Sau khi nhận đơn khởi kiện và các tài liệu kèm theo, đa số vẫn bị tòa án yêu cầu sửa đổi, bổ sung đơn khởi kiện thông qua việc yêu cầu cung cấp thêm các tài liệu, chứng cứ khác mà pháp luật chưa đòi hỏi bắt buộc phải có khi nộp đơn khởi kiện. Có Tòa án còn trả lại đơn khởi kiện một cách trái pháp luật nhằm mục đích trì hoãn việc thụ lý, giải quyết. Đặc biệt là giai đoạn từ tháng 8 đến hết tháng 9 hàng năm, là thời điểm lấy số liệu thống kê báo cáo kết quả giải quyết các loại án của ngành tòa án.

- Sau khi Tòa án nhận đơn khởi kiện và các tài liệu kèm theo nhưng nhiều tháng sau vẫn chưa tiến hành thụ lý, giải quyết trong khi theo quy định của pháp luật thì nhiều nhất là 8 ngày sau khi nhận đơn tòa án phải ban hành quyết định xử lý đơn. Đương sự có đơn khiếu nại gửi đến tòa án, viện kiểm sát cùng cấp hoặc tòa án trên một cấp thì đơn khiếu nại cũng không được trả lời.

- Nhiều thẩm phán còn yêu cầu người khởi kiện cung cấp xác nhận của công an về địa chỉ của bị đơn thì mới thụ lý đơn khởi kiện.

- Nhiều trường hợp, sau gần 1 năm kể từ ngày nhận đơn khởi kiện với nhiều lần gửi đơn khiếu nại, tòa án mới tiến hành thụ lý và để hợp thức hóa việc kéo dài đó, cán bộ tòa án tìm cách yêu cầu người khởi kiện ký lại đơn khởi kiện mới với ngày tháng gần với ngày thụ lý.

- Nhiều doanh nghiệp tự mình đi khởi kiện mà không có sự hỗ trợ pháp lý của luật sư, khi gặp phải một hoặc các khó khăn nêu trên họ cũng từ bỏ việc theo đuổi vụ kiện vì nhận định chủ quan là con nợ đã “chạy tòa” nên không thể kiện được.

1.2 Thời gian giải quyết tại Tòa án kéo dài mà không bị kiểm soát

- Sau khi Tòa án đã thụ lý vụ án thì có thể nhiều tháng sau đó không có một hoạt động tố tụng nào được thẩm phán tiến hành, dẫn đến thời hạn giải quyết vụ án kéo dài.

- Sau khi thời gian giải quyết vụ án đã bị kéo dài, nhiều thẩm phán căn cứ vào các lý do không liên quan, không hợp pháp để ra quyết định tạm đình chỉ việc giải quyết vụ án nhằm hợp thức hóa việc kéo dài thời gian giải quyết vụ án. Đương sự có đơn khiếu nại gửi đến tòa án, viện kiểm sát cùng cấp hoặc tòa án trên một cấp thì đơn khiếu nại cũng không được trả lời, hoặc trả lời không chấp nhận khiếu nại.

- Sau khi Tòa án ban hành quyết định đưa vụ án ra xét xử thì nhiều thẩm phán lại tiếp tục cho hoãn phiên tòa nhiều lần, với nhiều lý do khác nhau, nhưng

chủ yếu là hoãn theo đề nghị của bị đơn hoặc người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan. Đương sự có đơn khiếu nại gửi đến tòa án, viện kiểm sát cùng cấp thì đa phần cũng sẽ nhận về kết cục là đơn khiếu nại không được trả lời, hoặc trả lời không chấp nhận khiếu nại.

- Sau phiên tòa sơ thẩm thì thông thường đương sự cũng không nhận được bản án trong thời hạn luật định. Nhiều đương sự phải nhiều lần đến tận tòa yêu cầu mới nhận được bản án.

- Đối với các vụ án đòi nợ, sau khi có bản án sơ thẩm thì hầu như 100% bản án sẽ bị kháng cáo. Bị đơn kháng cáo không hẳn vì họ nghĩ tòa án xét xử không đúng, mà họ kháng cáo nhằm mục đích kéo dài thời gian giải quyết vụ án để giãn thời gian trả nợ.

- Tương tự, thời gian giải quyết vụ án ở giai đoạn phúc thẩm cũng thường bị kéo dài mà không có căn cứ pháp luật. Có trường hợp kéo dài đến cả năm, trong khi thời hạn pháp luật quy định chỉ có 2 tháng.

- Giữa giai đoạn xét xử sơ thẩm và giai đoạn xét xử phúc thẩm, thời gian tòa sơ thẩm gửi hồ sơ đến tòa phúc thẩm cũng là một điểm mù trong tố tụng. Cá biệt, có trường hợp sau 6 tháng kể từ ngày cấp phúc thẩm hủy bản án sơ thẩm, chuyển hồ sơ về cho tòa án cấp sơ thẩm xét xử lại, vẫn chưa thấy tòa án cấp sơ thẩm thông báo thụ lý sơ thẩm lại, luật sư của nguyên đơn nhiều lần đến cả tòa phúc thẩm và tòa sơ thẩm hỏi về hồ sơ của vụ án thì tòa nào cũng trả lời là không giữ hồ sơ vụ án, tòa phúc thẩm thì đã gửi đi, còn tòa sơ thẩm thì chưa nhận được. Sau nhiều lần kiểm tra, lần tìm theo đường bưu điện, luật sư mới phát hiện là tòa sơ thẩm đã nhận được hồ sơ nhưng cán bộ văn thư lại đưa hồ sơ vào lưu trữ do nhầm lẫn.

- Với các khó khăn, vướng mắc pháp lý nêu trên thì có thể thấy rằng, với những món nợ nhỏ, không đủ kinh phí để thuê luật sư hỗ trợ trong quá trình khởi kiện tại tòa, doanh nghiệp thường có tư tưởng buông xuôi, chịu mất món nợ hoặc lựa chọn phương thức thu hồi nợ không chính thức khác. Thực tế này lại trở thành nguyên nhân chính để các con nợ tiếp tục chây ì việc trả nợ. Vòng luẩn quẩn này nếu không được tháo gỡ, sẽ khiến nhiều doanh nghiệp nhỏ, mới khởi nghiệp, làm ăn chân chính lâm vào cảnh phá sản vì bị nhiều đối tác chiếm dụng vốn, không còn vốn hoặc động lực để tiếp tục sản xuất, kinh doanh.

1.3 Khó khăn, vướng mắc ở giai đoạn thi hành án

- Cán bộ thi hành án thường có tâm lý không mặn mà với các khoản phải thi hành án nhỏ.

- Thời gian giải quyết tại tòa án kéo dài, khiến cho nhiều “con nợ” có khả năng trả nợ đã chuyển thành “không có điều kiện thi hành án”.

- Thời gian giải quyết tại tòa án kéo dài, khiến cho giá trị món nợ vốn đã nhỏ, đến khi được thi hành án lại càng nhỏ hơn, mất giá trị do trượt giá.

2. Khó khăn, vướng mắc pháp lý khi giải quyết tranh chấp nội bộ doanh nghiệp

Về tranh chấp nội bộ doanh nghiệp, chúng tôi xin chia sẻ hai vụ việc có thật, một vụ việc tại Hà Nội (Công ty TNHH) và một vụ việc tại Thái Bình (Công ty cổ phần) mà chúng tôi có cơ hội được tham gia bảo vệ quyền lợi của bên yếu thế. Cả hai vụ việc đều xuất phát từ việc những người đang nắm quyền điều hành và giữ con dấu công ty cố ý xâm phạm quyền lợi của các thành viên, cổ đông không nắm quyền điều hành.

Cả hai vụ việc này đều có điểm chung là đã kéo dài gần 10 năm và vẫn chưa kết thúc.

Vụ việc tại Thái Bình (gồm 3 vụ án và 5 việc kinh doanh thương mại), nhóm cổ đông đang nắm quyền điều hành và giữ con dấu công ty lập tài liệu giả (đã có giám định của cơ quan công an xác định Biên bản họp Đại hội đồng cổ đông bị thay 3 trang đầu tiên) để tăng vốn điều lệ, giảm trái pháp luật tỷ lệ sở hữu của nhóm cổ đông khác. Sau đó nhóm này đã liên tiếp tự ý thay đổi đăng ký kinh doanh thêm 10 lần, tổ chức khoảng 10 Đại hội đồng cổ đông trái pháp luật. Vậy tại sao họ có thể làm việc đó liên tục trong 8 năm liền, đó là vì các lý do sau:

- Cơ quan điều tra từ chối khởi tố vụ án dù có dấu hiệu tội phạm.
- Mỗi lần cổ đông bị xâm phạm quyền lợi có đơn yêu cầu tòa án giải quyết việc kinh doanh thương mại (tuyên hủy nghị quyết Đại hội đồng cổ đông trái pháp luật) thì cả hai cấp tòa án mất hơn 2 năm vẫn chưa giải quyết xong, trong khi thời hạn luật định là 1 tháng ở cấp sơ thẩm và 1 tháng ở cấp phúc thẩm.
- Tòa án cấp sơ thẩm cho hoãn phiên họp 4, 5 lần theo yêu cầu của bên tổ chức Đại hội đồng cổ đông trái pháp luật.
- Tòa án cấp phúc thẩm cho hoãn phiên họp 7 lần theo yêu cầu của bên tổ chức Đại hội đồng cổ đông trái pháp luật.
- Người có đơn yêu cầu tòa án giải quyết đã nhiều lần khiếu nại, kiến nghị về thời gian giải quyết nhưng đều không được chấp nhận.
- Cả tòa án cấp sơ thẩm và tòa án cấp phúc thẩm đều chấp nhận yêu cầu của người có đơn yêu cầu, tức yêu cầu của họ là chính đáng, nhưng phải mất hơn 2 năm để các yêu cầu chính đáng đó được chấp nhận. Đủ thời gian để nhóm cổ đông đang nắm quyền điều hành và giữ con dấu công ty tổ chức tiếp nhiều Đại hội đồng cổ đông trái pháp luật nữa.
- Cổ đông bị xâm phạm quyền lợi khởi kiện vụ án hành chính đối với việc cấp ĐKKD thay đổi trái pháp luật của Phòng ĐKKD. Cũng phải mất 2 năm để

các yêu cầu chính đáng đó được chấp nhận. Đủ thời gian để Phòng ĐKKD cấp tiếp 6 lần thay đổi ĐKKD trái pháp luật nữa. Trong khi thời hạn luật định để giải quyết loại án này chỉ là 4 tháng.

- Chính sự chậm trễ trong giải quyết của Tòa án các cấp lại là nguyên nhân để nhóm cổ đông đang nắm quyền điều hành và giữ con dấu công ty tiếp tục xâm phạm quyền lợi của các cổ đông khác mà không sợ phải chịu hậu quả gì.

Vụ việc tại Hà Nội thì cũng với những nguyên nhân từ phía cơ quan đăng ký kinh doanh và tòa án các cấp khiến cho vụ việc (gồm 5 vụ án thành phần) kéo dài gần 10 năm chưa chấm dứt.

Chúng tôi nhận thức được rằng, lẽ lỗi làm việc của ngành tòa án không thuộc phạm vi của Đề án hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp. Tuy nhiên, nếu thực trạng này không được khắc phục bằng cách này hay cách khác, đối với loại khó khăn, vướng mắc pháp lý liên quan đến thu hồi công nợ và tranh chấp nội bộ doanh nghiệp như kể trên thì công tác hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp dù có cố gắng đến mấy; *“hiểu biết, ý thức và thói quen tuân thủ pháp luật, hạn chế rủi ro của doanh nghiệp”* dù đã được nâng cao cũng chỉ có thể giúp cho doanh nghiệp *“chạy theo”* các vấn đề của mình một cách có trật tự mà chưa thể *“giải quyết, tháo gỡ vướng mắc khó khăn về mặt pháp lý cho doanh nghiệp”* như mục tiêu đã đề ra.

3. Đề xuất phương thức hỗ trợ pháp lý do doanh nghiệp

- Theo mục IV. “Nhiệm vụ, giải pháp” của Dự thảo Đề án, tại tiểu mục 2.5 Nâng cao nhận thức, năng lực pháp lý và hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, một trong các sản phẩm hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được Dự thảo Đề án đưa ra là xây dựng “tài liệu hỗ trợ pháp lý”. Theo chúng tôi, đây là một giải pháp cần được ưu tiên triển khai vì tính khả thi và thiết thực của nó và “tài liệu hỗ trợ pháp lý” này nên được xây dựng dưới hình thức “Sổ tay pháp lý doanh nghiệp”, như một cuốn cẩm nang cho những người mới tham gia thành lập và quản lý doanh nghiệp, gồm ngân hàng các câu hỏi và các câu trả lời đối với các vấn đề mà những người mới tham gia thành lập và quản lý doanh nghiệp thường quan tâm nhất và nên biết. Việc quản lý chất lượng các câu trả lời (có tính chất tư vấn pháp lý) trong cuốn sổ tay này sẽ dễ dàng hơn nhiều so với cơ sở dữ liệu “Các văn bản tư vấn pháp luật của mạng lưới tư vấn viên pháp luật”, chi phí xây dựng sổ tay vì thế mà cũng sẽ hiệu quả hơn việc “hỗ trợ chi phí tư vấn pháp luật về vụ việc, vướng mắc” ở mức vài ba triệu/năm cho một doanh nghiệp.

- Mức hỗ trợ chi phí tư vấn pháp luật về vụ việc, vướng mắc theo Điều 9 Nghị định 55/2019/NĐ-CP. Điều kiện hỗ trợ về chi phí là phải cung cấp “Văn bản tư vấn pháp luật, bao gồm 01 bản đầy đủ và 01 bản đã loại bỏ các thông tin về bí mật kinh doanh của doanh nghiệp”. Tuy nhiên, trên thực tế, đến nay cơ sở dữ liệu

“Các văn bản tư vấn pháp luật của mạng lưới tư vấn viên pháp luật đối với các vụ việc, vướng mắc pháp lý theo yêu cầu của doanh nghiệp” được xây dựng theo quy định tại khoản 1 Điều 6 của Nghị định 55/2019/NĐ-CP còn khá khiêm tốn, do đó có thể suy luận là số tiền hỗ trợ chi phí tư vấn pháp luật đã giải ngân trên thực tế cũng rất “khiêm tốn”.

Theo kinh nghiệm của chúng tôi, để có được một “văn bản tư vấn pháp luật” có chất lượng đối với một vụ việc, vướng mắc của doanh nghiệp, mức chi phí tư vấn thường lớn hơn nhiều lần mà một doanh nghiệp có thể được hỗ trợ trong một năm, do vậy “Sổ tay pháp lý doanh nghiệp” sẽ là một giải pháp hợp lý hơn, thiết thực hơn./.

Chuyên đề:
Thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị gắn với Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030”

*Luật sư Đặng Thị Kim Dung - Giám đốc điều hành
 Công ty Luật TNHH LK và Cộng sự*

Kính thưa ông/bà:

Thưa toàn thể các chuyên gia, luật sư, luật gia có mặt trong Hội thảo ngày hôm nay!

Tôi là Luật sư Đặng Thị Kim Dung – Giám đốc điều hành Công ty Luật TNHH LK và Cộng sự - một đơn vị tư vấn pháp lý chuyên sâu về lĩnh vực Doanh nghiệp tại Quảng Ninh. Để góp phần “Nâng cao nhất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 – 2030”, tôi xin được trình bày tham luận về thực tiễn công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại đơn vị của mình, từ đó đưa ra những đánh giá, đề xuất gửi tới Hội thảo để cùng các chuyên gia, luật sư, luật gia bàn luận, góp ý.

Tại đơn vị của mình, việc hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp được chúng tôi tạm chia thành 02 hình thức:

Hình thức thứ nhất, tư vấn, hỗ trợ cho Doanh nghiệp trước khi xuất hiện rủi ro pháp lý. Đối với hình thức này, chúng tôi tiến hành 02 hoạt động đặc thù gồm: (1) tiến hành rà soát pháp lý tổng thể cho Doanh nghiệp để phát hiện các rủi ro pháp lý tiềm ẩn, từ đó đưa ra lời khuyên cho khách hàng để kiểm soát, quản trị rủi ro; (2) tổ chức các cuộc gặp mặt doanh nghiệp thông qua các hội, nhóm, câu lạc bộ doanh nghiệp để tư vấn trực tiếp, lắng nghe những vấn đề pháp lý thường gặp của doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp vừa và nhỏ. Thông qua việc tiếp cận với hồ sơ pháp lý của doanh nghiệp, nắm bắt được thắc mắc, những vấn đề chưa rõ của họ trước khi Doanh nghiệp xuất hiện rủi ro pháp lý, chúng tôi một mặt đánh giá mức độ cần thiết, nghiêm trọng của những rủi ro pháp lý đó, mặt khác tư vấn sơ bộ về cách thức kiểm soát, phòng ngừa và xử lý rủi ro hoặc hướng dẫn doanh nghiệp tìm đến các tổ chức, đơn vị có thẩm quyền để được hỗ trợ giải quyết.

Đối với hình thức hỗ trợ pháp lý này, chúng tôi sẽ chủ động trong phương án tiếp cận doanh nghiệp bởi doanh nghiệp từ trước đến nay đa số chỉ tìm đến Luật sư, đơn vị tư vấn pháp lý khi có rủi ro, tranh chấp, mâu thuẫn xuất hiện. Còn trong điều kiện hoạt động bình thường, doanh nghiệp thường chỉ chú trọng phát triển hoạt động kinh doanh, chú tâm vào mục tiêu tăng doanh thu, lợi nhuận mà gần như không để ý đến việc có hay không những rủi ro pháp lý tiềm ẩn trong doanh nghiệp. Hình thức hỗ trợ này giúp cho doanh nghiệp có được một nền tảng

pháp lý vững chắc, hạn chế rủi ro phát sinh trong hoạt động sản xuất kinh doanh. Đặc biệt đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ, điều kiện chưa cho phép thành lập bộ phận pháp chế riêng, việc sử dụng đơn vị tư vấn pháp lý độc lập sẽ giúp tiết kiệm chi phí và vẫn đảm bảo giải quyết các vấn đề phát sinh một cách hiệu quả, kịp thời.

Hình thức thứ hai phổ biến hơn, đó là doanh nghiệp chủ động tìm đến đơn vị tư vấn pháp lý để đề nghị tư vấn, giải quyết các vấn đề pháp lý cụ thể, thông thường là các mâu thuẫn, tranh chấp. Đối với hình thức này, đơn vị tư vấn pháp lý thường khó có thể làm việc theo hướng “hỗ trợ” mà gần như làm theo hướng “cung cấp dịch vụ tư vấn pháp lý và tham gia xử lý rủi ro” cho doanh nghiệp. Bởi lẽ, trong những trường hợp này, vấn đề cần giải quyết thường đã phát sinh phức tạp, đòi hỏi sự tham gia sát sao và thường xuyên hơn của đơn vị tư vấn pháp lý.

Trong quá trình hoạt động tư vấn pháp lý cho doanh nghiệp, chúng tôi nhận thấy doanh nghiệp thường có những khó khăn, vướng mắc, băn khoăn về hoạt động hỗ trợ pháp lý doanh nghiệp như sau:

Thứ nhất, doanh nghiệp không biết đến đâu, gặp ai để được tư vấn, hỗ trợ pháp lý?

Hiện nay, doanh nghiệp khi có vấn đề về pháp lý cần được tư vấn, hỗ trợ, giải đáp thường không thể xác định được nên nhờ tới sự giúp đỡ, hỗ trợ từ ai, đơn vị nào. Họ thường sẽ cân nhắc giữa việc liên hệ với cơ quan Nhà nước chuyên trách, hay liên hệ với Luật sư hoặc thậm chí là gọi cho một cá nhân cụ thể nào đó mà họ tin cậy trong lĩnh vực của mình để được tư vấn và đưa ra lời khuyên. Bản thân tôi hiện đang tham gia vào các hội, nhóm, câu lạc bộ doanh nghiệp tại Quảng Ninh, tôi nhận thấy một thực trạng phổ biến là doanh nghiệp khi dự định thực hiện một hoạt động kinh doanh mới, triển khai một dự án mới, họ không thể xác định được dự án đó liệu có được áp dụng chính sách ưu đãi gì không, được hỗ trợ những gì, quy trình, thủ tục ra sao và nên tới đâu, gặp ai để được cung cấp thông tin về chính sách hỗ trợ tin cậy nhất. Tìm đến Luật sư là một lựa chọn tin cậy đối với Doanh nghiệp, tuy nhiên Doanh nghiệp luôn gặp trở ngại về vấn đề chi phí cho Luật sư, đặc biệt là đối với Doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Thứ hai, doanh nghiệp không xác định được phạm vi được hỗ trợ là những gì.

Tính riêng trong năm 2020 và năm 2021, khi đại dịch covid-19 bùng phát, Chính phủ có nhiều chính sách hỗ trợ cho doanh nghiệp về vốn, thuế, lao động,... nhưng số lượng các doanh nghiệp tận dụng được các chính sách đó không nhiều, đặc biệt là các chính sách về vốn và thuế. Một phần Doanh nghiệp không biết đi đâu để hỏi thủ tục, hồ sơ, quy trình hưởng chính sách; một phần Doanh nghiệp lại quá khó khăn trong việc xác định mình có thuộc thành phần được hỗ trợ không, nếu được hỗ trợ thì hỗ trợ đến đâu?... Trong khoảng thời gian đó, chúng tôi chủ

động tổ chức các buổi tư vấn, hỗ trợ miễn phí thông qua các hội, nhóm, câu lạc bộ doanh nghiệp và cũng đã phát huy được hiệu quả.

Thứ ba, doanh nghiệp không xác định được mức độ tin cậy của đơn vị hỗ trợ pháp lý đối với nội dung được hỗ trợ, hay nói cách khác là về trình độ chuyên môn và trách nhiệm của cá nhân, tổ chức thực hiện hoạt động hỗ trợ pháp lý.

Doanh nghiệp luôn đặt câu hỏi: liệu nội dung tư vấn đó có đúng không? Nếu không đúng mà gây thiệt hại thì ai chịu trách nhiệm? Doanh nghiệp có thể tạm bỏ qua câu hỏi về nội dung tư vấn, nhưng luôn đặt câu hỏi về việc chịu trách nhiệm. Khi doanh nghiệp không xác định được chủ thể chịu trách nhiệm thì họ thường sẽ không chọn phương án hay cách làm việc đó.

Tôi cho rằng với 03 nội dung bản khoản, vướng mắc trên cũng đủ để ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả của công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp. Do đó, để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp trong thời gian tới, tôi đề xuất một số nội dung cần lưu ý như sau:

Thứ nhất, xây dựng trung tâm hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp tại mỗi địa phương và có phương án truyền thông hiệu quả để doanh nghiệp nắm được thông tin đơn vị hỗ trợ. Đồng thời nâng cao trình độ chuyên môn của đội ngũ nhân sự phụ trách công tác tư vấn, hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp và nên lấy nhân sự từ nhiều đơn vị: cơ quan chuyên trách của Nhà nước, Luật sư, chuyên gia trong từng ngành nghề, lĩnh vực để đa dạng hóa phương thức và đối tượng hỗ trợ.

Thứ hai, phát huy nhiều hơn nữa vai trò của các hội, nhóm, câu lạc bộ doanh nghiệp. Doanh nghiệp thường sẽ dễ dàng đặt câu hỏi và nêu vấn đề trong các buổi sinh hoạt hội, nhóm, câu lạc bộ nhưng lại thường e ngại khi đặt câu hỏi trước cơ quan chuyên trách của Nhà nước. Như ở Quảng Ninh, doanh nghiệp thường có nhiều câu hỏi và đề nghị tư vấn pháp lý trong các buổi “Cà phê khởi nghiệp”, “Cà phê Doanh nhân”, các buổi chia sẻ theo chủ đề bởi các chuyên gia trong từng lĩnh vực bởi không khí cởi mở, không khoảng cách giữa người đề nghị tư vấn và người được tư vấn. Khi được khuyến đến các cơ quan chuyên trách của Nhà nước để tư vấn, Doanh nghiệp thường e ngại thủ tục hành chính phiền hà, sợ không gặp được đúng người có chuyên môn,...

Thứ ba, xác định rõ và phân chia phạm vi hỗ trợ doanh nghiệp theo quy mô doanh nghiệp hoặc theo lĩnh vực hoạt động để Doanh nghiệp nắm được.

Thứ tư, chi tiết và đơn giản hóa thủ tục hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp, ban hành các biểu mẫu để Doanh nghiệp thuận tiện hơn trong việc sử dụng khi cần thiết. Thời gian qua, Chính phủ đưa ra nhiều chính sách hỗ trợ doanh nghiệp nhưng Doanh nghiệp chậm chạp trong việc tận dụng các chính sách bởi loay hoay không biết nên “đặt bút” viết như thế nào do không có biểu mẫu để tham khảo. Khi mỗi địa phương sử dụng một loại văn bản khác nhau lại dễ dẫn tới việc lúng

túng trong giải quyết, thụ lý hồ sơ, thậm chí có địa phương từ chối nhận hồ sơ để chờ có hướng dẫn chính thức.

Trên đây là ý kiến góp ý của tôi để ban soạn thảo Đề án tham khảo, cân nhắc trong quá trình xây dựng Đề án “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hỗ trợ pháp lý cho doanh nghiệp giai đoạn 2021 -2030”. Chúc cho Hội thảo của chúng ta hôm nay sẽ tiếp nhận được nhiều ý kiến đóng góp quý giá, chất lượng để Ban soạn thảo có thể xây dựng một Đề án hỗ trợ pháp lý cho Doanh nghiệp hoàn thiện, hiệu quả và thiết thực nhất.

Xin trân trọng cảm ơn!